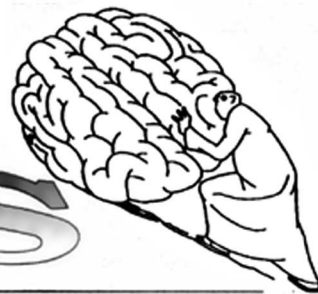

SISYFOS

Cílem Českého klubu skeptiků SISYFOS je šíření vědeckých poznatků a nezkreslených informací. Zkoumáme sporné jevy a vystupujeme proti pseudovědeckým názorům. Pomáháme chránit spotřebitele před nabídkou podvodných služeb, pomůcek a přístrojů. Podporujeme kritické myšlení a zdravou pochybovačnost. Naším členem se může stát každý, kdo dává přednost rozumu před vírou v zázraky.

DETEKTOR NA ČT: ZRUŠENO.

PROBLÉM JE ALE JINDE

Oldřich Klimánek

Tak se stalo a Detektor mizí z obrazovek. Česká televize jej na základě mnoha stížností stahuje z vysílání. Co jsem slyšel, pořád by se měl snad nějak předělávat. Dobrá zpráva to určitě je. Jenže jsem si všiml, že pořady typu Detektor nejsou problémem jen České televize nebo tvůrců, ale lidí obecně. Při čtení reakcí jsem si uvědomil, že čím dál víc sílí jakýsi odpor k vědě. Jak to myslím? Stačí se podívat, jak diváci/čtenáři na zrušení reagují: Moderní vědecká inkvizice; vědci si přivlastňují patent na rozum; to jsou ale marxisté; je to porušování práva na svobodu slova; ať vědci dokáží, že se „ti druzí“ mylí; vědci si myslí, že už ví vše, nic nad rámec svých znalostí nepřijímají, taky vědci ještě nedávno tvrdili, že Země je placatá a za opačný názor se upalovalo; vědci jsou slepí a zakazují lidem myslet; atd. atd. atd.

Člověku, který hodně let popularizoval a popularizuje vědu, se takové věty čtou velice špatně. Je mi z toho prostě smutno. Podobná prohlášení mají původ v jediné věci: naprosté neznalosti – což se dá pochopit – , ale hlavní problém je ten, že lidé, kteří takto smýšlejí, jsou jednoduše naprosto nevnímaví, ignorantští a omezení svým malinkatým světem. Ale popořadě...

Z OBSAHU

Proslov z předávání Bl. b. za rok 2007 (J. Grygar) ...2
Bludné balvany za rok 2007 předány (L. Kyša) ...4
Proč astrologie nefunguje (J. Heřt) ...9
Astrologie - mýty a realita (R. Polach) ...12
Se skeptiky v televizním studiu (L. Hamplová) ...14
Jak jsem zažil pocit Sisyfa (K. Pavlů) ...15
Dopis bývalého klienta věstce ...16
Alternativní věda v Rakousku (U. Berger) ...17
Britská rozvědka zaměstnávala za války pochybného astrologa ...19

Nikdo tady nikomu nebere právo se svobodně vyjadřovat. Nikdo tady s nikým nevede inkviziční soudy. To za prvé. Česká televize prostě udělala jednu zásadní chybu. Pořad vysílala v atraktivním čase a hlavně jej neprezentovala jako něco spekulativního, nepodloženého a prostě „pro pobavení“, ale naopak mu dala nálepkou pořadu, který se neotřelým okem dívá na dění ve vědě. Ostatně sami posuďte, jak byl Detektor prezentován: Nejvýznamnější a také nejzáhadnější otázky ze světa vědy, umění a společenského života, které jsou dodnes zahaleny řadou tajemství.

Takže Nejvýznamnější otázky ze světa vědy. Chápete, o co tady jde? Popularis, snad jediný pořad ČT, který by se dal nazvat pořadem popularizujícím vědu, se přitom už tři čtvrtě roku nevysílá. A co víc, kromě toho Popularis byl vysílán v odpoledních či podvečerních hodinách, kdy je většina lidí ještě v práci nebo dělá něco naprosto jiného, a ještě na „nepopulárním“ programu ČT2. Zato „žumpoidní“ Detektor pod značkou „nejvýznamnější otázky ze světa vědy“ se vysílá na dobře sledovaném prvním programu a v čase kolem 22. hodiny. Kdyby Detektor byl prezentován jako „spekulace nikdy nespí, zafantazírujte s námi, moc toho nevíme, ale snad vás pobavíme“ a vysílal se na ČT2 v nějakém neatraktivním čase, reakce diváků a akademické obce by byla mnohem, mnohem slabší. Ať si pro mě za mě kdo chce huláká, že viděl třeba Elvise. Horší je, když se ve veřejnoprávním médiu objeví podivíni, kteří vám tvrdí, že kdosi byl vyslán do budoucnosti, do roku 1983, a setkal

se s Von Neumannem – který byl ale v té době 26 let mrtvý. Duševní stav člověka, jenž tohle řekne, nebude asi ukázkový, ale kdo laickému divákovi řekne, že „no, víte, něco na tom smrdí – na té druhé straně pravdy –, protože von Neumann byl už více než čtvrt století po smrti.“ Tohle už nikdo nezmíní. Divák roztřesený záchvěvy intelektuálního vzrušení způsobeného tím, že záhadolog – ten, jenž statečně jde se svou kůží na trh a řekne do světa to nepohodlné, co se věda snaží skrývat – mu otevře oči, se cítí o něco chytřejší než zbytek slepých a suchých ctitelů vědeckého myšlení. Je to opravdu snadná manipulace. To, že vyřčené věty záhadologů jsou s prominutím hovadiny, ví jen člověk znalější oboru, což zpravidla bývá vědec. Je pak logické, že se veřejně ozve, jak tomu bylo v případě Akademie věd ČR. Akademie se neozvala proto, aby zapálila inkviziční soudy. Kdo jiný se měl ozvat? Jihočeské matky?

Věda je plná záhad

Lidé nechápu další věc, že samotná věda je plná záhad, jinak by to totiž nemohla být věda. Ač se to některým ze škarohlídů nemusí zdát pravděpodobné, vědec je ve své práci inspirován taji světa, taji, jež chce vyřešit. Vědec není soudní zapisovatelka, která na povel automaticky klepe do stroje. Je hnán touhou vkročit tam, kam ještě nikdo nevkročil, a vysvětlit záhady, které generace předešlé marně řešily. Samozřejmě, že na své cestě za poznáním používá sofistikované metody a znalosti předchozích vědců, znalosti, na kterých může stavět. Jeho metodika práce je naprosto odlišná od „bádání“ různých lidových myslitelů. Věda se od pavědy liší zejména tím, že má reálné výsledky. To můžete ostatně vidět kolem sebe. Všem těm, kteří plivají na vědu a vědce označují za marxisty a držitele patentu na rozum, můžu doporučit: vyhodte z domu veškerou elektroniku a nechodte k lékaři, ale k vašemu léčiteli, který jistě vyléčí vše co moderní lékařská věda a nadto ještě i to, s čím si medicína ještě poradit neumí. Zeptejte se „záhadologa“ pátrajícího po perpetuum mobile, jež je drženo (světovými vládami) v tajnosti, aby existoval energetický průmysl, aby vám vysvětlil třeba podstatu procesorů, a pokusil se sestrojít vlastní počítač. Uvidíme, kam s proutkem dojde. Kvantových fyziků vlastně už není třeba. A máme hrdiny, co čerpají energii z vakua, a léčitele, kteří léčí pomocí tachyonů. Takže s chutí do toho, zkuste si žít bez vědy, bez té zkostnatělé instituce...

Nebyla to vědecká obec, kdo tvrdil, že Země je placatá. Nebyli to vědci, kteří upalovali kacíře. Kulatost Země odhalili už staří Řekové. I průměr Země byl tehdy záhy znám. (Uměl by některý z našich záhadologů změřit průměr Země během víkendu? Je to velice snadné.) A byli to vědci, kdo končili na hranici.

Už vůbec pak nechápu připomínky typu: vždyť ještě před nějakou dobou vědci tvrdili, že TOHLE a TAMTO není možné. A teď to možné je. To je stejná situace. Opravdu hloupý argument. Vždyť právě o tom věda je. Těžko pak něco vysvětlovat... Vědci nejsou ani členy jednoho klubu pěstitelů citrusů a neplácají se po rameni, jak se jim letos podařila úroda. Vědci mezi sebou soutěží stejně jako sportovci. Jestliže jeden tvrdí A, druhý může tvrdit B. Záleží na tom, jak daleko ve svém výzkumu dojdou a jak moc dokážou, že jejich přístup je ten správný. V žádném případě vědci jako jeden muž nezpívají společně A nebo B, jak hlupáci předhazují. (Samozřejmě, záleží na tématu.)

Důkaz – nebo podklady – je to, co ve vědě hraje obrovskou roli. To ale pavědci nikdy asi nepochopí. Jejich tradiční dokažte, že se mýlím, je toho příkladem. Jestliže něco tvrdí oni, pak oni mají dokazovat pravdivost svých tvrzení. Plácát umí každý člověk. Když vám řeknu, že každý večer lítám s hejkaly po lese, dokážete, že kecám? Racionálně vzato říkám fakt blbost, ale já si za svým tvrzením prostě budu stát a říkat, že to fakt dělám. A jsem si jistý, že by se našlo pár lidí, kteří by mi to věřili. Nebo prohlásím, že 8 % ze všech čertů chodících na Mikuláše po ulicích je pravých. Co vy na to? **Taková je u nás bohužel situace dnes. Dokud nebude v masových médiích podporována kvalitní popularizace vědy, lidé budou pořád žít ve svých malinkých a omezených světech se středověkými „názory“, budou papouškovat „mučedníky“ pavědce, budou nádory „léčit“ u léčitelů, v noci pro rady volat hyenám do Volejte věstce, životní rozhodnutí nechají na kartářkách, zaplatí podvodníky, kteří jim za peníz proměří geopatogenní zóny, koupí si rušičky elektromagnetického smogu (papírovou nálepkou na myš)... To je důvod, proč jsem byl já a ostatní tak znechuceni tím, co ČT udělala a jak svůj pořad prezentovala. Ale teď pavědci vyhráli – mají podporu veřejnosti: Vždyť inkvizitorům se podařilo je umlčet!**

PROSLOV PŘI PŘEDÁVÁNÍ BLUDNÝCH BALVANŮ ZA ROK 2007

Jiří Grygar

Slovutní laureáti a jejich fanyanky, vzácní hosté, příznivci i odpůrci kritického skeptického myšlení, dámy a pánové, v zastoupení Strašného Sisyfa předstupuji před toto tradiční slavnostní shromáždění již podesáté. Kdepak by mne v r. 1999, kdy jsme udělovali Bludné balvany za předešlý rok poprvé, napadlo, že tato původně jednorázová akce vydrží celé desetiletí. Vůbec se přitom nezdá, že by pro nedostatek vhodných kandidátů zašla v do-

hledné budoucnosti na úbytě, přestože za předešlých devět roků jsme ocenili Bludnými balvany plných 54 jednotlivců a družstev.

Snahy o matení české veřejnosti i rozvoj blátivého způsobu myšlení zkrátka neutuchají, takže počátkem letošního roku se na tradiční Tříkrálové schůzi Komitétu Sisyfa pro Bludné balvany sešlo 40 nominací, za něž vděčíme jak členům klubu Sisyfos z celé republiky tak také mno-

ha sympatizantům, kteří už vědí, kam své nominace mají posílat. Najít mezi nimi ty nejlepší z nejlepších je pokaždé nelehký oříšek. Letos jsme ho rozlouskli náhodným rozdělením došlých nominací 11 členům Komitétu. Ti pak měli za domácí úkol připravit výstižné zhodnocení předností i případných nedostatků díla jednotlivých kandidátů. Referenti pečlivým studiem podkladů zaznamenali u některých nominací zbytkové stopy kritického skeptického myšlení - taková kandidáti byli z dalšího posuzování Komitétem nemilosrdně vyloučeni. „Musíte se víc snažit, pane kandidáte“, abychom citovali klasika.

S potěšením konstatuji, že všichni referenti splnili své domácí úkoly ve vzorné kvalitě a v termínu, takže již v neděli 27. ledna se na utajeném místě ve střední Evropě (viz google.earth.com) konalo klíčové uzavřené zasedání Komitétu, na které se omluvil jeden člen a neomluvila jedna členka, čímž snížili volební kvórum a jejich přestupek bude řešen později. Pro očividné nedostatky jak tajných tak veřejných voleb v naší čím dál tím dražší republice jsme přistoupili k osvědčenému kompromisu: laureáti se volili hlasitým mručením při zavřených ústech. Volební a mandátová komise potvrdila, že všichni přítomní opravdu mručeli; nikdo se mručení nezdržel a nikdo se neodvážil ani náznakem mručet proti. Přeběhlíky totiž mezi sebou netrpíme.

Tímto vysoce demokratickým způsobem byli vybráni vítězové, kteří od Sisyfa obdrželi zvací dopisy na dnešní slavnost. V případě, že jsou vyznamenáni mezi námi, budou mít za chvíli možnost převzít diplomy i balvany osobně. Jako v předešlých letech budou pak mít právo na pětiminutový děkovný proslov. Ostatním laureátům budou balvany i diplomy deponovány pro pozdější individuální převzetí, ale jejich poděkování dnes bohužel neuslyšíte.

Zato bych chtěl poděkovat všem, kdo se na přípravě dnešního ceremoniálu podíleli. Především děkuji děka-

Jiří Grygar

novi Matematicko-fyzikální fakulty UK prof. Zdeňku Němečkovi za poskytnutí Strouhalovy posluchárny pro tento již tradiční ceremoniál, ale také všem členům Komitétu i výboru Sisyfa za aktivní pomoc při organizaci a zajištění dnešní slavnosti. Děkuji také laureátům, že svou usilovnou prací umožnili, aby se naše slavnost mohla vůbec uskutečnit a vám přítomným v posluchárně, že jste poctili laureáty i nás svou dobrovolnou účastí.

Jelikož slavíme okrouhlé výročí, rád bych připojil něco numerologie k magickému číslu deset. Jak dobře všichni víte, číslo 10 vzniká vynásobením dvou prvočísel, 2 a 5. Nejsou to ledasjaká prvočísla: Dvojka je jediné sudé prvočíslo v celém vesmíru a pětka je zase DRUHÉ nejmenší liché prvočíslo! To však ještě není všechno. Když sečtete první čtyři členy aritmetické posloupnosti kladných celých čísel, dostanete rovněž číslo 10! Ptáte se, proč máte sečíst ausgerechnet čtyři členy? To je přece jasné jak facka: ve vesmíru existují právě čtyři fyzikální interakce: gravitace, elektromagnetismus, silná a slabá jaderná síla. Konečně v moderní teorii strun se uvažuje o celkem 10 rozměrech vesmíru. Komu by to nestačilo, tak ještě připomínám, že desítka je oblíbené pivo méně majetného českého obyvatelstva, a že v kopané se trestají fauly v pokutovém území nařízením desítky, tj. pokutového kopu ze vzdálenosti 11 m od branky.

Když jsem takto přesvědčivě ukázal výjimečné postavení 10. výročí Bludných balvanů, zajisté pochopíte, proč se Komitét rozhodl při této příležitosti udělit mimořádně dva jubilejní diamantové Bludné arcibalvany; jeden v kategorii jednotlivců a druhý v kategorii družstev. Při výběru arcilaureátů přihlédl Komitét přirozeně k jejich výkonům v celém uplynulém desetiletí.

Sám náš Komitét urazil za oněch 10 roků rovněž nemalý kus cesty k dokonalosti. Zračí se to i v ohlasech naší doslova mravenčí sisyfovské činnosti ve veřejnosti, najmě pak ve sdělovacích prostředcích všeho druhu. Zatímco po 1. ročníku Bludných balvanů za r. 1998 nás komentátor týdeníku Reflex nazval pouhými směšnými fanatiky, v dalších letech jsme získali mnohem lichotivější přívlastky. Zejména jsme byli nazváni heřtovci-sisyfovci, novodobými inkvizitory a zastydlými marxisty.

Že nejde o názory ojedinelé, potvrzuje zjevný sympatizant Sisyfa pan L.S.: „S takovým myšlením nikam nedojdete a je mi vás upřímně líto. Nezlobím se; jen je mi smutno z toho, že existují lidé jako vy. Takoví konekců existovali i v dobách kdy Galileo Galilei stanul před „Vámi“ tj. před inkvizicí, když odvážně prosazoval heliocentrické Koperníkovy teze. Představujete brzdu lidského vývoje na stranu jinou, než je momentální kurz nastaven, jakou lidé vašeho druhu představovali ostatně vždy - jste novodobá inkvizice. Postupem času, však našťástí vliv inkvizice, představované vámi, slábne a slábne, až jednoho krásného dne vymřete a pochopíte.“

Ještě důmyslněji ocenil naše snažení Ing. Zdeněk Ersepke, CSc., který vystudoval jak VŠCHT tak i ČVUT a zabývá se vědeckým výzkumem proutkařství. Ve svém obsáhlém rozboru fenoménu virgule píše mj. toto: „Většina průměrných fyziků (nikoliv bio-fyziků), neschopných

tento jev pochopit (např. astronom Jiří Grygar, nebo bývalý redaktor Vesmíru Luděk Pekárek), jej s výšín svého postavení odsuzují jako podvod; velcí fyzikové jako Einstein, se však tímto jevem vážně zabývali.“ Jemu pak odborně přizvukuje Ing. Dora Assenza, vedoucí Centra inovativního vzdělávání a autorkou projektu „Rozšíření profesních kompetencí budoucích a stávajících učitelů pomocí deseti nových výukových modulů“, financovaného Evropským sociálním fondem a MŠMT ČR. Citují: „Vědeckost spočívá v metodě, ne v tématu, jak se domnívají kritici CIV. Jakékoliv téma může být analyzováno vědeckým nebo nevědeckým způsobem.“ Můžete hádat třikrát, kterému způsobu dává přednost paní inženýrka a její lektoři 90 (!) workshopů na Pedagogické fakultě UP v Olomouci.

Poslyšte raději vpravdě poetickou reportáž o udílení Bludných balvanů Sisyfa z pera publicisty Jiřího X. Doležala: „Pak z hlubin posluchárny vycházely polonahé postavy starých mužů; na sobě měly navlečené jakési ručníkové parodie římských tóg a na hlavách věnečky z listů, které zjevně nebylo vavřínem. Jeden z oručníkovaných mužů udeřil do podlahy holí a oficiální obřad započal. Po dlouhých a samolibě přednesených projevech o tom, jak iracionalita sílí, a řadě velmi nevtipných žertů na léčitele byly vyhlášeny anticeny za iracionalitu. Když jsem viděl druhý den po besídce doktora Grygara v jeho pracovně v Akademii věd, v padnoucím saku a jako předsedu Učené společnosti, byl rozpor s tunikou a humoroprostými vtipy strašlivý. Nejdřív jsem tvrdil, že chci požádat

o grant na výzkum poltergeista a pan doktor mi bez hnutí brvou poradil, jak podat žádost o grant, a pak doporučil jakéhosi Američana, jenž vypsál cenu za prokázání něčeho nadpřirozeného. A přidal seznam vědeckých časopisů, kam můžu o jevu nabídnout článek.“

Náš skrytý příznivec J. L. vyjádřil své porozumění pro naši besídku rovněž dojemně, když napsal: „Svým malým dětem vysvětluji, že posmívat se komukoli je věc špatná a činí to pouze hlupáci. A tady vidím, že se tak chovají uznávané kapacity! Ani Vy, ani spolek Sisyfos nemáte patent na pravdu. Přesně tak se ovšem chováte (připomínáte mi komunisty, kteří také měli svůj jediný správný vědecký názor). A to, co jde mimo něj, je směšné a jejich autorům je třeba se pořádně veřejně vysmát. Vážený pane Grygare, je mi Vás i Vašich kolegů líto.“

S takovou ohleduplností jsem se už dlouho nesetkal. Teď ovšem nevím, jak si mám ve světle této kritiky vyložit poslední příspěvek do diskuse z pera mimořádně upřímné, laskavé a zejména bystré pozorovatelky J.Š.: „Váš klub je společnost senilních, zapšklejch a ztuhlejších prostatiků...občas se na fotografiích podobáte davu přihlížejících ve starém českém filmu Kladivo na čarodějnice, často těm inkvizitorům...Promiňte, to jsou jen iracionální asociace, ale přesto jste k smíchu, Vy, pane, i celej Váš klubovej ansámbl.“

K tomuto esoterickému postmodernímu guláši je opravdu těžké ještě cokoliv dodat. Proto tímto okamžikem prohlašuji slavnostní ceremoniál předávání Bludných balvanů a Arcibalvanů Sisyfa za výkony v r. 2007 za zahájený.

BLUDNÉ BALVANY ZA ROK 2007 PŘEDÁNY

Leoš Kyša

Již po desáté byly v pondělí 17. března na půdě Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy předány Bludné balvany. Protože se jednalo o výroční desáté předávání, byly uděleny i dva speciální Diamantové Jubilejní Bludné Arcibalvany.

DIAMANTOVÝ JUBILEJNÍ BLUDNÝ

ARCIBALVAN v kategorii jednotlivců získal guru spojení New Age s vědou, psychiatr a psycholog, nositel ceny Vize 97 prof. MUDr. Stanislav Grof, M.D., Ph.D. za navozování a zkoumání stavů holotropního vědomí, které láme pouta časoprostoru a dokáže tudíž kdykoli a kamkoli vlézt.

Pražský rodák Stanislav Grof (*1931) vystudoval lékařskou fakultu UK a stal se známým psychiatrem. Od roku 1967 žije, léčí a bádá v USA. Již v Praze ochutnal halucinogenní látku LSD, načež se dostavil mystický zážitek. Při tomhle prvním výletu do nevědomí nazřel, že vědomí není funkcí mozku, že na Karlově univerzitě ho vlastně šulili.

V USA nemohl účinky LSD zkoumat kvůli zákazu experimentů s psychedeliky. Přesto dokázal svůj směr psychoterapie a výzkumu udržet - nahradiv zakázané látky hyperventilací. Zrychlené dýchání tu vede

ke změnám ve složení krevních plynů, ke změnám v mozku a k halucinačním prožitkům, které náš laureát interpretuje nově, spirituálně. Výpovědím přiotrávených pacientů přiznává status skutečnosti, jejich vědomí se stává „holotropním“ - může se odpoutat od těla a transformovat do časově i prostorově vzdálených míst, dokonce i do minulých životů. Tak lze dospět k novým objektivním poznatkům o životě zvířat, rostlin nebo o minulosti. Prof. Grof nás rovněž ujišťuje o reálnosti jevů jako je ohýbání příborů mentální silou, nekrvavá „filipínská“ operace, jasnovidectví, telepatie atd. Jde o revoluční výsledky zasahující mnoho oborů, od pedagogiky až po tváření kovů za studena. Žel, tyto skvělé aplikace zatím brzdí zkostrnatělí vědci a skeptici. Klub SISYFOS zhodnotil Grofovy zásluhy před sedmi léty, kdy mu udělil Bludný balvan za rok 2000. Pravda, byl pouze bronzový, ale správně jsme odhadli, že skromnější cena dokáže povzbudit – a nemýlili jsme se! Pan profesor pokračoval, lze se o tom více dovědět v loni vydané a okamžitě do češtiny přeložené knize „Nové perspektivy v psychiatrii a psychologii“. Teď už dokáže komunikovat se zvířaty, prošel řadou svých reinkarnací, byl buddhistou, Aborigincem, ba i ženou. V jednom ze svých minulých životů žil ve starém Egyptě jako kněz

u božstev Isis a Osirise. Píše: „Dobře vím, že do značné míry to, co dnes dělám, je vlastně jen znovuobjevení a moderní přeformulování těch principů, které jsem v egyptském životě znal a praktikoval.“ Škoda, přeškoda, že to nenapsal egyptsky.

**Nositeli DIAMANTOVÉHO JUBILEJNÍHO
BLUDNÉHO ARCIBALVANU v kategorii družstev
se nestal nikdo menší, než známá astrologická dvojka
Antonín Baudyš, otec a syn, za zdařilou
a neustávající dehonestaci astrologie
nepovedenými předpověďmi.**

Světová věda zná slavné dvojice otec a syn, které se zapsaly do dějin. Třeba Kornbergové. Otec získal Nobelovu cenu za objevy týkající se syntézy deoxyribonukleové a ribonukleové kyseliny. O osmačtyřicet let později si pro Nobelovu cenu přišel syn za zásadní příspěvek k poznání molekulárních základů transkripce u eukaryontních organismů. Podobně se zapsali i William Henri Bragg a William Lawrence Bragg. Otec a syn se zabývali analýzou monokrystalů pomocí rentgenových paprsků. Cenu získali v roce 1915.

I česká pavěda má svou slavnou rodinnou dvojici. Tvoří ji otec, doc. Ing. Antonín Baudyš, CSc. a syn Bc. Antonín Baudyš. Oba dva již samostatně získali Bludný balvan. Otec za rok 1999 a syn už o šest let později. Nemusel tedy na dorovnání slávy svého předka čekat tolik let jako mladý Kornberg.

Oba naši laureáti jsou zvláště ceněni jako průkopníci v politické astrologii. Antonín Baudyš starší se proslavil i v USA. V říjnu 2001 se totiž vytasil s předpovědí, že George W. Bush zemře v úřadu v polovině roku 2003, nebo nejpozději do konce toho roku. Ten však předpověď sabotoval, přežil, a Bílý dům si oddechl. Jak je to možné? Vždyť astrologie funguje jako hodinky, jak se nedávno magazínu Ona Mladé fronty Dnes svěřil laureát otec.

Před posledními parlamentními volbami Baudyš starší vyvěštil, že vyhraje levice. Syn k tomu přivěštil, že volební rok bude skutečně výhodný pro Jiřího Paroubka. Leč volby vyhrála pravice.

Pro diamantové Balvany si nikdo nepřišel

**ZLATÝ BALVAN v kategorii jednotlivců získal
biotronik Tomáš Pfeiffer za prolétání esoteriky
s byznysem při plnění vodnářského poslání.**

Žijeme v přelomové době! Kráčíme od socialismu ke kapitalismu, od Ryb k Vodnáři. Křesťanství slábne, osobního Boha nahrazuje neosobní Podstata. Češi

hrdinně přebírají od Židů štafetu boží vyvolenosti. Opět úpíme, tentokrát pod tíhou odpovědnosti.

Téměř dvě tisíciletí po Ježíši povstal nový „boží přinašeč“, Josef Zezulka (1912-1992). Muž plný energie: když prý vzal do ruky žárovku, rozsvítla se! Předal nám svoji „filosofii Bytí“ a spolu s ní léčitelskou metodu, „biotroniku“. Zvláštními schopnostmi obdařený biotronik neboli „sanátor“ zprostředkuje telepaticky tok životní energie od Podstaty k pacientovi. Nezáleží na vzdálenosti od sanátora ani na počtu příjemců. Důležitý je určitý rituál a psychické soustředění. To Zezulka vícekrát skvěle prokázal, kupř. v 80. letech v nemocnici ve Vimperku při léčbě rakoviny. Lékaři prý žasli, nicméně materialistický režim Zezulku nepodpořil. Zezulka žil skromně, od pacientů nic nebral.

Tomáše Pfeiffera si vybral „přinašeč“ Zezulka za svého žáka. Byla to šťastná volba. Pfeiffer využil dobrodiní svobodné televize (Nova, Seance, 1994), záhy ho znal celý národ a peníze se sypaly už po kapitalisticku. Pravda, televizi mu závistivci překazili, ale Pfeiffer se nedal a pokračoval v mediálním polostínu. Založil Nadaci Bytí, na jejíž konto jenom za léta 1993-1996 došly finanční dary ve výši 5,8 milionů korun. Pfeiffer čerpal a dále čerpá z nevidovaných dobrovolných příspěvků i z přisvojení nehonorané práce stovek stoupců.

Kdo by Pfeiffera nepodpořil? Vždyť peněz využívá k ušlechtilému záměru, k dosud nedokončené, velkorysé výstavbě „Biotronického Centra Sociální Pomoci“ v Soukenické ulici v Praze. Perfektní konferenční sál, luxusní ubytovací zařízení, nebytové prostory - který jiný maločeský esoterik disponuje takovým zázemím? To jistě přitahuje i tajemné duchovní síly.

Vzpomínáme, jak Pfeiffer odmítal biotronicky léčit rakovinu, dokud neshromáždí prostředky a nevybuduje potřebné ubytovací prostory. Dlouho s léčením otálel, nyní se však dozvídáme (Meduňka 3/08) o dvou ženách biotronicky vyléčených z rakoviny žaludku.

Pro vzdělávání svých vyznavačů Pfeiffer založil „Duchovní Univerzitu Bytí“. Rovněž šíří osvětu mezi lidem pravidelnými vystoupeními v Soukenické ulici i přednáškami mimopražskými. Nejde o přednášky v klasickém smyslu, spíše jde o setkání, kde se lidé táží a Pfeiffer odpovídá. Na rozloučenou utrousí návštěvníkům trochu biotronické energie.

Například 19.5.2007 na přednášce v Plzni byl tázán na možnost mimosmyslového přenosu. Odpověděl obšírněji. Vyprávěl tragický příběh umírající ženy, které již ani on nedokázal pomoci. Přesto na ni blahodárně telepaticky zapůsobil, přičemž nechtěně vnesl do její mysli starost o své dosluhující auto. Načež umírající žena mu odkázala prostřednictvím manžela vůz Opel Astra. To je pádný důkaz telepatie, který uzná každý skeptik!

Náš esoterický podnikatel nedávno objevil nový, úžasný zdroj duchovna i příjmu. Při putování velehorami našel v přírodě vystavenou kovovou mísu. Nazval ji „vodnářským zvonem“ a v mystickém vytržení začal na mísu hrát, přičemž objevil její léčebné účinky.

Ty ostatně potvrdí každý účastník jeho koncertu nebo posluchač záznamu. Výhradním autorem prodávaných CD a DVD je samotný laureát, lacinou výrobu a distribuci obstarávají neplacení dobrovolníci. Štouralové říkají, že mísa nepochází z Tibetu, že není stará 3 tisíce let, že není zhotovena ze sedmi kovů, že jde o běžný mosazný suvenýr z čínského trhu. Uznávají však, že originální nápad může přinést žákovi přinašeče tučný zisk.

STŘÍBRNÝ BALVAN mezi jednotlivci získal Jaroslav Dušek za dobré šamanské rady pro každý den.

Kde hledat pravou životní moudrost, ne-li skrze televizní obrazovku od úchvatných celebrit, tj. herců, zpěváků, sportovců ba i modelek. Před stoletími se nazývali kejklíři. Ti si svým – často výjimečným– uměním, silou a vtípem vydělávali na chléb bavíce lid od štace k štaci. Avšak soudobí kejklíři se již napevno usadili v mediích - zejména v televizi.

Pikantní situace nastává, když se celebrity odvážně vrhnou do odborných problémů vybaveny převážně esoterickou mentální čalamádou - patrně pod vlivem pohádek, že šašek může být důvěryhodným poradcem nejen činovníkům na zámku, ale i v podzámčí lidu obecnému.

Naším laureátem se vlastním přičiněním stal dobrý a milý herec a šaman-amatér. Esoterický um mu umožňuje originálním způsobem pojednat i globální problémy. Dietologům, urologům a FAO (Food & Agriculture Org. OSN) udělil v rozhovoru pro Lidové noviny 21.6.2007

Jaroslav Dušek z titulu filmu Pupendo ještě rozhodně nevypadá, že by jedl obden...

pěknou lekcí: „*Myslím si, že jídlo bylo původně možností zakusit svět skrze chuť. Bylo určeno spíše pro zábavu a pro poznání světa. Cílem určitě nebylo, že musíte jíst třikrát denně. Já jsem jednu dobu jedl obden. Ale někdo vám v dětství vsugeruje, že musíte minimálně třikrát denně jíst. Pokud by bytost byla schopná nabrat energii ze světla a vzduchu, nemusela by jíst. Moji kamarádi byli teď v Rusku, kde potkali pětadesátiletou paní, která šest let nejedla ani nepila. Velmi statná selka. Avšak čůrala.*“

(To je jistě pozoruhodný příspěvek k fyziologii, byť vychází z léčebné metody z roku 1914 obrarcta dr. Grünsteina, který ordinoval absolutní dietu a pravidelné klystýry.)

Zkuste, mistře, vysvětlit hladovějícím Sudáncům, že nemají indoktrinovat své děti báchorkami o stravě. Zrušení humanitárních pomoci jistě pochopí jako motivující výzvu. Světla a vzduchu mají dost, tak ať si najdou jinou zábavu, než ausgerechnet jídlo.

Naše milá celebrita poradila rázem také dermatologii i solární astrofyzice: „*Slunce je životodárná síla, díky níž tady jsme. Jsme stvořeni z jeho světla. A my máme neuvěřitelnou kampaň proti Slunci! Já jsem vloni v létě poprvé nepoužil žádný krém proti slunci a opálil jsem se nejlépe ve svém životě. Celá ta kampaň je blbost. Je to marketingový tah a nesmysl.*“

Neplatte školní jídelnu, vyžeňte děti přes poledne na sluníčko. Krémem je nemažte, ať mají nášup solární energie. Velmi nás těší, že Jaroslav Dušek, jak přiznal, umí komunikovat i s kameny. Bludný balvan mu jistě bude dobrým společníkem pro hlubokomyslné rozpravy.

BRONZOVÝ BALVAN pro jednotlivce dostal Milan Gelnar za průnik astrologie na půdu hypermarketovou i akademickou.

„Můj milý deníčku, představ si, že jsem včera poprvé zavítal na akademickou půdu a podělil se se studenty a učiteli univerzity se svými znalostmi a zkušenostmi z oblasti astrologie. Sice jsem z toho měl zpočátku hrůzu, neb na akademické půdě jsem vystupoval poprvé a nevěděl jsem co od toho mohu očekávat. Ale nakonec přednáška dopadla velmi dobře. Bylo narváno a podle toho, co napsali účastníci do mých dotazníkových lístečků, soudím, že se jim to líbilo. A to jsem měl fakt radost ...“ napsal si 18. dubna 2007 do svého internetového deníčku hvězdopravec Milan Gelnar.

Chápeme, že měl ze svého průniku na akademickou půdu trošku obavy. Není divu. Obvykle totiž vystupuje v supermarketech Tesco nebo Futurum. Sisyfos jej v žádném super ani hypermarketu dosud nezastihl. Předpokládáme však, že zákazníkům věští, jaké maso se hodí k jejich znamení a že rohlíčky jsou dnes obzvláště vypečené.

Jenže univerzita není hypermarket. Jeden by předpokládal, že tam astrologie nepatří a když na vysokou školu astrolog zavítá, bude racionálními studenty pedagogiky vyargumentován ze dveří. Nestalo se. Naopak. Vedoucí

Centra inovativního vzdělávání Univerzity Palackého v Olomouci paní Dora Assenza se za svého astrologa postavila a dodnes se za něj urputně bije. Stejně jako ministerstvo školství, které z Evropského sociálního fondu Centrum Gelnarovu přednášku spolufinancovalo. Vzhledem k úspěchům předpovědí Milana Gelnara je to opravdu s podivem. Co totiž tento hvězdopravec vyvěští, vždycky dopadá úplně jinak. Třeba když čtenářům serveru idnes.cz prozradil kdo bude Českou Miss. Udělal kvůli tomu dokonce čtyřicet osm horoskopů a z jejich kombinací mu vyšlo, že vyhraje Eva Vašková. Nic vám to jméno neříká? Není divu - neuspěla totiž vůbec. Zvítězila Lucie Hadašová, byť ji náš laureát horoskopicky odsunul na páté až šesté místo z dvanácti.

Věštit rozsudky soudu se také nedaří. Když Milan Gelnar hvězdopravil, že odvolací soud bude k jisté pachatelce milostiv, vyšlo, že jí místo osmi let napařil deset.

ZLATÝ BALVAN v kategorii družstev získali Julius a Beáta Patakyovi za glorifikaci léčitelství, zvláště reflexologie, a za očerňování moderní medicíny.

Manželé Patakyovi provozují léčitelství profesionálně. Hlásí se k odkazu čínské medicíny, jsou přímými žáky charismatického léčitele Jiřího Janči (1924-2005). Vydávají knihy, DVD, časopisecké články, pořádají léčitelské kurzy, vystupují v médiích.

Hledme na sympatickou dvojici jak stojí pospolu bosky ve šterku nebo jak si navzájem mačká chodidla! Doporučují zdravou životosprávu, zpěv, meditaci, cvičení, otužování - vesměs věci blahodárné. Povzbuzují i lenivou skeptickou mysl radami: pít moč, vyhýbat se geopatogenním zónám a chránit se před zloději duchovně-energetickými bariérami.

Radikálně kritizují vědeckotechnickou civilizaci a zvláště se snaží osvobodit lidstvo od totality moderní medicíny. Citujeme z knihy „Reflexní terapie jako životní styl“, Eminent 2007, kde Julius píše: *Od té doby jsem s doktorem skončil. Ne z uraženosti a pýchy, ale z poznání, že dnešní tak zvaná medicína neumí nic vyléčit (s.54). Na jiném místě oba autoři uzavírají: ..., že nechat se léčit takzvanou školskou medicínou je životu nebezpečné (s.115).*

Proti medicíně uvádějí nejen vlastní nedobré zkušenosti s lékaři, ale především důvody filosofické: tvrdí, že medicína nedokáže odhalit skutečné příčiny neduhů, pouze potlačit příznaky. Patakyovi žijí iluzí, že oni dokáží léčit lépe: *Věříme, že urinoterapií v kombinaci s reflexní terapií lze vyléčit každou nemoc, takže vlastně nemáme ten skrytý strach, který vidíme u normálních lidí (s.52).* Za léčbu však odmítají nést odpovědnost, ta podle nich leží na pacientu. Odpovědnost nesoucí moderní medicína prý zbavuje pacienty svéprávnosti.

Podstatou terapie má být uvolňování toků domnělé „životní energie“ po mystických dráhách, tzv. meridiánech. Z přírodovědeckého hlediska jde o nesmyslné představy. S nervovými reflexy, známými ze školy, má metoda jen málo společného. Přitom lze pouze jimi, podobně jako

je tomu u akupunktury, racionálně vysvětlit některé objektivní terapeutické úspěchy, zvláště útlum bolesti. Každý pacient, ať trpí čímkoli, se v ordinaci Patakyů podrobí speciální masáži pro „uvolnění krční páteře“. Uvolněním zúženého místa toku „životní energie“ poblíž třetího obrátle vysvětlují léčitelé úlevu, která se zpravidla okamžitě dostavuje.

Hlavní je ovšem práce s chodidly. Ta mají být bůhvíproč pokryta desítkami reflexních plošek, z nichž každá je tajemně spojena s některým tělesným orgánem. Drážděním plošky lze příznivě ovlivnit jí příslušný orgán a prostřednictvím sítě meridiánů třeba i orgány další. Nepříznivé ovlivnění je prý nemožné, uškodit nemůže ani terapeut – neznalec.

Pacient kupř. přijde s bolavým kolenem. Terapeut odhalí, že domněle nemocné koleno je v pořádku, protože s ním spojená ploška nereaguje na tlak. Zabolí však ploška žlučníku. Její masáží uklidní terapeut domněle zdravý žlučník, načež zmizí bolest v kolenu, protože žlučník i koleno leží na jednom meridiánu. Kdyby pacient přišel s tenisovým loktem na pravé paži, mohla by probíhat terapie zcela stejně. Pravý loket sice neleží na meridiánu žlučníku, ale je přesto žlučníkem ovlivněn tím, že často pobývá blízko žlučníku, při poloze uvolněných paží.

Takhle jednoduché to nemusí být, zvláště s kolenem. Na s.159 čteme: *Přestože to zní neuvěřitelně, je koleno z větší části duchovní povahy a v symbolické rovině stojí za jeho dysfunkcemi nedostatek, nebo naopak přebytek pokory. O tom, že koleno je skutečně citlivou částí těla, svědčí i prožitky, které každý určitě zná, když se kolenem pod stolem dotkne kolena pro něj významné bytosti.*

Profesionální léčitelé Patakyovi fakticky navrhuji podstatně zredukovat medicínu i farmaceutický průmysl a tak ušetřit desítky miliard. Nabízí se řada otázek, především zda počínání našich laureátů nepřekračuje hranu zákona. Bezesporné je jedině udělení Bludného balvanu.

STŘÍBRNÝ BALVAN v kategorii družstev získala společnost ENNEA ČR, o.p.s. za šíření znalostí o enneagramu a posuzování osobnosti esoterikou.

Každá doba má své rituály a v postmoderní epoše postindustriální doby je základním rituálem znevažování vědy. Protože však věda je tvůrkyní této doby, nezbyvá, než se přizpůsobit obecnému poznání. Velekněží postmodernismu proto doporučují svým ministrantům, aby vědu zlehčovali metodami, které vědu aspoň trošinku připomínají, a to vědeckým, nejlépe řeckým nebo latinským popraškem názvů jednotlivých esoterických škol a směrů. Na důvěryhodnosti jim dodává výklad prošpikovaný překrouceninami vědeckých termínů. Výhodné je i propojení názvu metody se jménem významné vědecké instituce. A tak vznikl také novodobý enneagram, často připomínaný jako tzv. stanfordský enneagram. Ennea znamená řecky devět, grammos písmeno nebo bod. Enneagram sestojíme, když na kružnici vezmeme 9 stejně od sebe vzdálených bodů, které označíme číslicemi v hodinovém směru. Dále

připomeňme principy numerologie, jmenovitě magická čísla 9, 3 a 7. Na vrcholu, tedy tam, kde na našich hodinách máme dvanáctku, je číslice 9. Tři body (3, 6, 9) se spojí do trojúhelníka, ostatní tvoří jakýsi šestiúhelník v pořadí 1, 4, 2, 8, 5, 7, 1. Důležité je číslo 142857, které vynásobené mystickou sedmičkou dá číslo 999999. Geometrický tvar vzniklý v kružnici má symbolický význam, který prý umí vyložit tajemství vesmíru i osobnosti. Vysvětlení je podle české školy prosté: „*Celý kruh opisuje sám sebou se obnovující cyklický systém, člověk prochází tímto kruhem a dochází k pozvolným změnám energie. Převládající typ energie v sobě obsahuje i části obou sousedních typů, které naši osobu dotvářejí. Bezprostředně sousedící typy jsou našimi křídly. Energie obou křídel mohou působit ve všech formách (dezintegrace, stagnace, integrace).*“ K jednotlivým číslicím je přiřazena základní vášeň a tím i typ člověka. Přímkou vycházející z bodu – typu označují, jakým směrem se mohou měnit vlastnosti člověka vystaveného buď stresu nebo spokojenosti. Celý systém je velice komplikovaný, a proto je nutné uživatele do něj uvést patřičným školením na seminářích, které jsou vedené zkušenými lektory. Semináře nejsou zadarmo. Klienti se oslovují čísly: Já jsem osmička, co jsi ty? Pak dodá, jaký je podtyp, atd. Když jsem 8, jsem bojovník a šéf a vyznačují se nestydatostí a nevinností jako základními vášněmi. Můžu mít třeba sexuální podtyp žárlivost. Do České republiky pronikl enneagram zásluhou psycholožky PhDr. Evy Velechovské, která spolu s Emanuelem Byrtusem absolvovala školení u zakladatelů metody H. Palmerové a lékaře C. Naranja. Oba Češi založili v r.1992 vzdělávací agenturu VEVA a později sesterskou společnost ENNEA ČR, o. p. s., což je nezisková organizace pro školení v oboru emoční inteligence. Termín založení, 1. 9. 1999, má nahromaděním devítek přinést úspěch. A tak se také stalo. Program je **akreditován** Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR a je určen pro vzdělávání pedagogických pracovníků, dotován z fondů EU a hlavně je využíván pro školení manažerů, pedagogů a v personalistice.

Jako každý rok byla posluchárna nabitá diváky, kteří se při předávání Bludných balvanů i následném programu skvěle bavili. Letos nechyběla ani Česká televize, která z akce udělala reportáž do hlavních zpráv.

BRONZOVÝ BALVAN za družstva získali MUDr.

Karel Erben, Svaz pacientů a poslankyně Jiřina Fialová (KSČM) za prosazování neověřené metody léčby nádorů snížením hladiny homocysteinu.

Na alternativním terapeutickém nebi se objevují stále nové a stále zářivější hvězdy. Některé zažehnou léčitelé, jiné prosazují lékaři. Ale jen za některé se bijí v parlamentě naši politici, kteří neváhají vyhrožovat ministru zdravotnictví soudními žalobami, když nebude metoda uznána státem jako zázračná terapeutická a preventivní panacea. To je případ homocysteinu (Hcy). Lékařem, který u nás po léta tuto novou terapii prosazuje, je MUDr. Karel Erben, viceprezident Svazu pacientů, a bojovnou poslankyní, která interpelovala ministra zdravotnictví, je Jiřina Fialová (KSČM).

Homocystein je aminokyselina, která vzniká v našem organismu při metabolismu methioninu. Je to působek, který zasahuje do řady biochemických procesů, které podmiňují základní funkce buněk. Leč vyšší hladina Hcy v krvi je toxická. Už v 60. letech 20. století se zjistilo, že v případě, kdy je v těle ve dvojnásobném zastoupení gen, odpovědný za odbourávání Hcy, rozvine se dědičná metabolická choroba, tzv. „homozygotní homocystinurie“, charakterizovaná silně zvýšenou hladinou Hcy. Objevují se poruchy růstu, vidění, ale především krevní srážlivosti a vznikají trombózy. Těžší formy končí smrtí. Z toho vyvodil v r.1969 McCully, že by i mírné zvýšení hladiny Hcy mohlo být příčinou cévních chorob, především aterosklerózy, a tedy i jejich důsledků - infarktů a cévních mozkových příhod. Vedlo ho k tomu i experimentální zjištění, že Hcy přispívá k oxidaci cholesterolu v jeho nebezpečnější formu, poškozuje cévní stěnu, zvyšuje srážlivost krve a zvyšuje produkci volných radikálů. Protože se zjistilo, že hladinu Hcy v krvi lze příznivě ovlivnit podáváním vitaminů skupiny B, především B6, B12 a kyseliny listové, byl zcela logický předpoklad, že tímto způsobem lze léčit choroby cévního systému. Hypotéza to byla racionální a byla také ihned prověřována, jak v experimentech na zvířatech, tak i v klinických studiích. Podařilo se sice potvrdit, že po podáváním vitaminů dojde skutečně k určitému snížení hladiny Hcy v těle, ale důkaz, že

Č. Zlatník vysvětluje princip enneagramu

snížení jeho hladiny má příznivý efekt na výskyt cévních chorob, se nezdařil. Přesto byl tento postup ihned některými nadšenci prohlášen za účinnou terapeutickou, ale také preventivní metodu, která by měla snížit výskyt chorob cévního systému a úmrtí na ně.

V naší republice se propagátorem tohoto názoru stal MUDr. Erben a Svaz pacientů, kteří opakovaně od r.2001 podávali všem ministrům zdravotnictví petice s požadavkem, aby se prováděl celostátní screening Hcy a poté i celostátní prevence civilizačních chorob podáváním vitaminů.

Nezůstalo ale jen u prevence kardiovaskulárních chorob. V r.1994 uveřejnil McCully další práci, ve které tvrdil, že Hcy je zodpovědný i za vznik nádorů. Podle jeho názoru „bez účasti Hcy většinou nádor nevznikne“. McCullyho názory převzal a ještě rozvinul dr. Erben. Tvrdí, že „homocystein je tedy jedinou známou a uznatelnou příčinou vzniku civilizačních chorob včetně nádorů“. Byl by to jen další příběh lékaře, který není schopen opustit slibnou teorii, která se ukázala jako falešná, kdyby si nezaložil soukromou „Poradnu podpory zdraví v R.M.A.Centru v Praze - Holešovicích, kde nabízí stanovení hladiny Hcy, což neplatí pojišťovna, ale pacient. Mluví o „přívětivé“ atmosféře jakéhosi neformálního a oficiálně neustanoveného klubu kolem poradny. Propaguje zaručený prostředek na snižování

hladiny Hcy a na prevenci a léčbu všech chorob, preparát Alvea, obsahující potřebné vitaminy, a v poslední době další výrobek Ra-vit, který obsahuje výtažek z rakytníku. Je to tedy preparát „přírodní“, další nezbytnost u léků alternativní medicíny. Zatímco lékařům je taková reklama jejich praxe zakázána, Erben se chová jako klasický léčitel, nehledě k tomu, že jde o reklamu klamavou. A tvrzení, že dochází po snížení hladiny Hcy u jeho pacientů „...k zastavení růstu nádorů a ubývání metastáz se slábnutím doprovodných bolestí“, což nebylo nikdy ověřeno a nikde publikováno, je pak hrubě neetickým nábořem zoufalých onkologických pacientů.

Přestože byli všichni laureáti Bludných balvanů kontaktováni, opět se jich dostavilo minimum. Místo Beáty a Juliuse Patakyových dorazil vydavatel jejich knih a také esoterického časopisu Regenerace Jiří Kuchař. Krátce pohovořil o úspěších reflexní terapie, kterou oba čerství nositelé Bludného balvanu prezentují. Jediný laureát, který se osobně dostavil, byl lékař a propagátor léčby homocysteinu Karel Erben. Překvapeným divákům vysvětlil, že její chtěla původně fyzicky zlikvidovat farmaceutická lobby, ale protože je příliš známý, aby jí jeho vražda prošla, tak se rozhodla její zničit jinak, například prostřednictvím udělení Bludného balvanu. Za svůj věru komický výstup sklidil zasloužený potlesk.

PROČ ASTROLOGIE NEFUNGUJE

Jiří Heřt

Je kuriózní, že astrologie, která podle astronomů zemřela už ve 17. století, stále žije a vzkvétá. Veřejná střetnutí s astrologií nevyhráváme, stojí názor proti názoru. Někdy jsme snad neúspěšní proto, že nepoužijeme všechny pádné argumenty, které jsou k dispozici. Předkládám proto sbírku 33 argumentů, které jsem posbíral v moudrých knihách a článkách, a zčásti také „vymyslel“. Je s podivem, že jsem v protiastrologické literatuře takový kompletní přehled nenašel. Většinu kritiků rušilo na astrologii jen několik jejich tezí a spokojili se s jejich vyvrácením. Ke zpochybnění astrologie to totiž postačí, ostatní námítky jsou už redundantní, škoda času. Přesto přehled argumentů nabízím. Hodí se, až se Vás někdo zeptá, co vlastně máte proti astrologické „vědě“.

1. Výchozí předpoklady. Astrologie vychází z pozemského pohledu na oblohu, z geocentrické představy o vesmíru, z předpokladu o dokonale kruhových drahách. Nebeská tělesa jsou pouhé body nebo kuličky. Astrologie nepočítá s heliocentrickým uspořádáním sluneční soustavy, nezajímají ji vzdálenosti kosmických těles od Země ani jejich hmotnosti. K sestavení horoskopu stačí poloha těles na nebeské sféře a úhly, aspekty mezi nimi, a určení čtyř základních bodů – průsečíků ekliptiky s kružnicí místního poledníku a s horizontem. Ve starověké astrologii pak záleželo na postavení sedmi těles v horoskopu, tj. Slunce, Měsíce, Merkuru, Venu-

še, Marsu, Jupiteru a Saturnu. Z takového neúplného a mylného obrazu vesmíru nelze přirozeně odvodit žádný validní kauzální vztah mezi vesmírem a životem člověka na Zemi.

2. Základní dilema. Podle astrologů vliv planet, Měsíce a Slunce na člověka nezávisí na jejich hmotnosti a vzdálenosti od Země. V tom případě ovšem stejným způsobem na člověka působí minimálně kvadriliony hvězd a planet v pozorovatelném Vesmíru. Je-li tomu opačně a hmotnost se vzdáleností svou roli hrají, což je v souladu se všemi znalostmi o fyzikálních působeních těles, pak Měsíc, Slunce a Jupiter převáží vliv všech ostatních nebeských těles.

3. Astrologie jako spekulativní záležitost. Vlastnosti lidí odpovídající určité konstelaci planet nemohly být odvozeny na základě zkušenosti. Už proto ne, že vzájemné postavení planet, Slunce, Měsíce, postavení v Galaxii a místa narození se neustále mění a prakticky nikdy se neopakuje tatáž konstelace. Pro každý určitý okamžik je tato konstelace nová. I když se respektuje starověká nepřesnost v měření polohy planet, tak se podle moderních výpočtů může tatáž konfigurace znovu vyskytnout v průměru teprve za deset tisíc trilionů let (dle Grygara). Stejně tak jsou vymyšlené role jednotlivých „planet“.

4. Co je nahoře, je i dole. Jedním z východisek astrologie je tato stará představa o existenci magických vzájemných vztahů mezi vesmírem a Zemí. Údajně ji vyslovil mý-

tický bůh Hermes Trismegistos. Žádná taková paralela mezi vesmírem a životem člověka však nebyla nalezena.

5. Velikost vlivu planet. Astrologie předpokládá, že planety obíhají kolem Země po kruhových drahách a mají proto stále stejně silný vliv na člověka. Jenže ve skutečnosti planety obíhají kolem Slunce a jejich dráhy jsou navíc eliptické, takže se jejich vzdálenosti od Země neustále mění. Např. u Marsu je rozdíl mezi minimální a maximální vzdáleností od Země 1:7. Existuje-li kauzální vztah mezi polohou planet a jejich působením na člověka, pak musí efekt Marsu kolísat, protože síla jeho gravitace na Zemi kolísá v mezích 1:50.

6. Mechanismus působení nebeských těles na člověka. Známe jen 4 fyzikální síly (gravitace, elektromagnetismus, silná a slabá jaderná síla), z nichž v úvahu připadá jen gravitace, která společně s elektromagnetismem má daleký dosah, ale na rozdíl od elektromagnetismu je pouze přitažlivá. Gravitační síla je ovšem velice slabá, např. gravitační vliv Měsíce na dítě, které drží matka v náručí, je mnohonásobně menší než gravitační síla matčina těla (J. Kelly). Někteří dnešní astrologové proto soudí, že existuje nějaká jiná, dosud neznámá síla, anebo připouštějí, že kauzální vztah mezi planetami a ději na zemi není, že jde o vztah nekauzální, čistě korelativní. Odvolávají se i na jakousi synchronicitu a na názory psychoanalytika C. Junga. Domnívají se, že tyto vztahy lze vyhledat jen psychologicky, vnitřním poznáním, intuitivně. Od klasické astrologie utíkají proto astrologové k astrologii symbolické.

7. Absence výkladu mechanismu. Mnoho dnešních astrologů odmítá vědecký přístup a hledání kauzality úplně a tvrdí, že vůbec nezáleží na tom, jak astrologie funguje. Podstatné je, že „to“ funguje. To je ovšem názor z vědeckého hlediska nepřijatelný. Jestliže něco funguje, musí být mezi příčinou a následkem kauzální spojení, které se dá prokázat příslušnou teorií nebo alespoň statisticky.

8. Astrologie dříve znala jen 5 planet. Přesto měla astrologie údajně stejné úspěchy tehdy, i v moderní době, kdy byly objeveny planety Uran, Neptun a Pluto (nehledě k objevení dalších planetek), se kterými se dnes při výpočtech počítá. Jak to, že dnešní předpovědi vycházejí stejně dobře jako starověké? Buď musí být alespoň jeden z výpočtů chybný, anebo na postavení nebeských těles ve skutečnosti nezáleží a výklad horoskopu je naprosto vymyšlený.

9. Možnost sestavení horoskopu. Principy astrologie by měly mít obecnou platnost a sestavení horoskopu by mělo být možné všude. : Není tomu tak, například na polárním kruhu nelze určit čtveřici základních bodů (viz 1.), když tu jednou za den splyne ekliptika s horizontem. A na pólu to rovněž nelze, protože tam není definován místní poledník.

10. Souhvězdí jako svébytný celek. Není jasné, proč by měla mít na člověka nějaký vliv jednotlivá souhvězdí, resp. od nich odvozená znamení. Vždyť je to jen náhodné seskupení projekce hvězd, které leží v různé vzdálenosti a tvoří samostatnou skupinu.

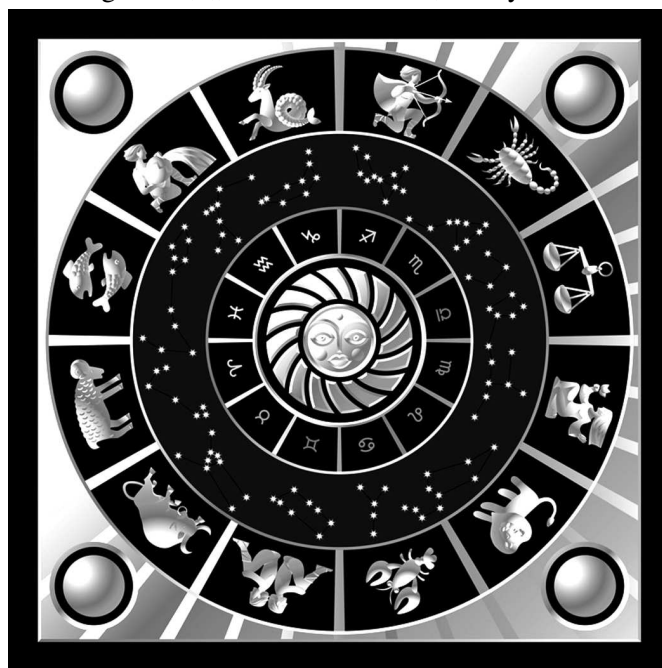
11. Experimentální výzkum vlivu nebeských těles

na člověka. Nesporný je jen vliv Slunce, často předpokládán je vliv Měsíce a jeho fází. Zjistilo se však stovkami pozorování, testů a statistických studií, že měsíční fáze nemají vliv na úmrtnost, vraždy, sebevraždy, úrazovost, domácí násilí, únosy, výskyt nemocí, alkoholismus, epilepsie, náměsíčnost, spánek, plodnost, počet porodů, příjmů na psychiatrická oddělení nebo jiná nemocniční oddělení, ani na růst hub, počasí, přírodní katastrofy a zemětřesení.

12. Poloha Slunce a planet vůči souhvězdím. Projekce Slunce a planet se pomalu posouvá po ekliptice v důsledku precese, posunu rotační zemské osy. Vlivem precese se jarní bod od doby, kdy vznikla astrologie, přesunul ze souhvězdí Berana do souhvězdí Ryb a blíží se již do souhvězdí Vodnáře. Není tedy jasné, jak mohou astrologické poučky odvozené pro polohy planet v tehdejších souhvězdích platit i pro současnost, kdy se Slunce, Měsíc i planety promítají do úplně jiných souhvězdí.

13. Vlastnosti člověka, narozeného v určitém znamení. Rozsáhlé studie s mnohatisícovými soubory nezjistily žádnou korelaci mezi datem narození a osobními vlastnostmi a inteligencí člověka, právě tak jako se nenašel vztah mezi těmito vlastnostmi a narozením v určitém znamení zvěrokruhu.

14. Okamžik narození jako základ horoskopu. Který je to vlastně okamžik? Je to začátek porodu, odtok plodové vody, otevření branky, vyjmutí dítěte, první nádech nebo přestřížení pupečníku? Není jasné, proč by právě tento okamžik měl být z hlediska vlivu planet na člověka tak důležitý. Vždyť kosmické vlivy, které působí na dítě v okamžiku narození, působily na ně i v děloze od okamžiku početí. Jinou námitkou je, že dobu porodu lze ovlivnit. Stačí urychlit nebo zdržet porod o několik minut a novorozenec se může dostat do jiného segmentu, „domu“. Představa, že by se tím měl

Lze poznat psychiku člověka podle toho v jakém znamení zvěrokruhu se narodil? Už sama představa je šílená a všechny výzkumy zaměřené na výsledky astrologie potvrzují, že se jedná o nesmyslnou disciplínu.

novorozenci změnit celý jeho budoucí osud, je absurdní.

15. Vliv planet v okamžiku porodu. Planety nemohou mít dominantní význam. Větší význam mají geny, zdraví matky, způsob porodu – kleště, císařský řez, okolnosti porodu atd., které by musely případný vliv planet nepochybně přehlušit.

16. Výpočet horoskopu podle chvíle narození. Astrolog, pokud chce sestavit horoskop přesný, musí znát polohu nebeských tělech v době narození klienta. Výpočet bez počítače je nesmírně pracný, i s počítačem to není jednoduché. Není pravděpodobné, že by se astrologové přesným výpočtem zdržovali.

17. Znalost data narození. Většina lidí nezná přesnou hodinu, natož potom přesnou chvíli svého narození. Přesto zhotoví astrolog horoskop u každého.

18. Testy nepotvrzují platnost horoskopu. Provedeny byly stovky testů platnosti horoskopu v desítkách nejruznějších modifikací. Byly to testy empirické, statistické i dvojitě slepé experimenty. Všechny vyzněly v neprospěch astrologie. Bylo např. zjištěno, a) že 90% osob považuje za pravdivý horoskop, náhodně vybraný z kalendáře, pokud je představen jako jejich osobní horoskop, b) že proband nepoznal svůj vlastní horoskop mezi deseti předloženými, c) že astrolog nedokáže přiřadit horoskop k exaktně provedenému osobnostnímu dotazníku, d) že každý astrolog z tzv. „karty zrození“ odvodí jiné vlastnosti klienta, e) že astrolog nepozná, který horoskop patří ke kterému členu z dvojice dvou extrémně odlišných osob, f) že klient popisuje horoskop jako zcela přesný popis jeho osobnosti, i když se v něm všechny pojmy změni v opak atd.

19. Argument dvojčat. Astrologové tvrdí, že osud člověka je určován přesnou chvílí jeho narození. Dvojčata se však narodí prakticky ve stejnou chvíli, přesto jsou jejich osudy často jiné.

20. Výsledky astrologického věštění. Veškeré předpovědi astrologů, týkající se katastrofických událostí nebo osudů významných lidí, selhávají, jak svědčí opakované zpětné porovnání jejich předpovědí. Správných je obvykle jen 10% předpovědí, což odpovídá náhodě a pouhému hádání. Takové přehledy sestavují kritici astrologie v řadě zemí se stejnými výsledky. Výsledky věštby jsou správné jen tehdy, když je astrolog odvozuje od zřejmých trendů a na základě pravděpodobnosti, nebo tehdy, když je „věštba“ publikována post factum.

21. Úspěšné osobní a partnerské prognózy podle horoskopu. Jsou snadno vysvětlitelné psychologickými efekty, především „chladným čtením“. Věštba nevychází z hodnocení horoskopu, který je jen dekorací, analogem křišťálové koule, ale z poznatků, které získá astrolog rozhovorem s klientem. V rozhovoru s ním orientačně pozná, jaký klient je, co má na srdci a co potřebuje. První odhad cílenými otázkami a pozorováním reakcí a mimiky pacienta postupně zpřesňuje. Astrolog pak klientovi sděluje, co ten chce slyšet.

22. Formulace horoskopu. Pokud astrolog nezjistí přesnější údaje o klientovi, pak sestavuje horoskop obecně, široce, zcela vágně. Uplatňuje především pozitivní údaje

a doplní je malou příměsí údajů negativních, což zvyšuje věrohodnost astrologa – věštce. Z široké nabídky si klient selektivně vybere údaje pro něj příznivé, které pokládá za správné. Jde o tzv. selektivní myšlení, o barnumský resp. Forerův efekt.

23. Rizika astrologických předpovědí pro jedince. Negativní předpověď může ovlivnit zdraví, partnerské vztahy, psychiku jedince i celé rodiny. Existují stovky příkladů, kdy astrolog věstil klientovi vážnou chorobu nebo naopak její existenci popřel, s těžkými důsledky pro psychiku i zdraví klienta. V poslední době se šíří věštění příštího osudu novorozenců, což je zvláště nebezpečné pro další vývoj dítěte, pokud rodina věštbě uvěří.

24. Víra v osud. Astrologie svými věštbami může utvrdit člověka v přesvědčení, že jeho životní dráha je určena osudem, karmou, což může ovlivnit i jeho aktivitu a směřování. Jestliže je náš osud předurčen, pak je marné vzdorovat a o něco snažit.

25. Rizika astrologie pro společnost. Astrologie spolu s množstvím dalších iracionálních disciplín a názorů významně ovlivňuje celou společnost, přispívá k jejímu ohlupování, ztrátě kritického myšlení. Nepochybně tím může vzrůst nebezpečí podlehnutí různým náboženským nebo politickým ideologiím.

26. Ovlivnění dějin. Řada bitev mohla být vyhrána a mnohá politická rozhodnutí mohla být nepochybně správnější, kdyby se postupovalo racionálně a ne podle horoskopu.

27. Astrologie má mnoho různých forem. Astrologie není jednotnou homogenní disciplínou, jak je tomu u každého vědeckého oboru, ale je roztržena do řady různých forem, škol, směrů i lokálních variant. To je typickou známkou všech pseudovědeckých disciplín.

28. Kuriózní terminologie. Astrologie hýří fantasmagorickými pojmy, jejichž cílem je jen zahalit astrologii do záhadného hávu a představovat ji jako vědeckou disciplínu. Termíny jako kvadratura, konjunkce, sextil, kvinkux, trigon, bikvintilis, semkvadrát, dispozitor, radix, casus, detriment, orbis, dům a jeho hroty, dračí hlava jsou úžasně onomatopoeické, leč velký smysl nedávají a matou hlavy i astrologům, protože každá jejich škola má jinou definici pojmů. Některé pojmy zavedl, nejspíše z recese, sám J. Kepler (Kapišinský).

29. Serióznost astrologie. Tu astrologie postrádá, jak dokazují četné falzifikace a výmysly, týkající se např. zkreslení smyslu Keplerových horoskopů, Nostradamových předpovědí, postojů generála M.R. Štefanika k astrologii, sporu Halley-Newton a j. (Kapišinský).

30. Vztahy k jiným disciplínám. Pseudovědeckou povahu astrologie dosvědčují i těsné vztahy s řadou pseudovědeckých disciplín, např. s alchymií, homeopatií, antroposofií, numerologií i s řadou metod alternativní medicíny.

31. Typické rysy astrologie. Astrologie nese všechny další typické rysy pseudovědy: Rozpor s vědeckými poznatky, nelogická tvrzení, nejednotný systém, tajuplnost, magie, spekulace, subjektivita, vágní předpovědi, lpění na dogmatech, odmítání kritiky, neserióznost aj.

32. Názor vědeckých kruhů na astrologii. V přírodovědeckých kruzích, např. v astronomických společnostech, na vysokých školách, akademiích věd, ale i např. v Americké humanistické společnosti a samozřejmě ve skeptických kruzích je astrologie považována jednoznačně za pseudovědu.

33. Astrologie jako moderní věda? Astrologie je fosilizovaný relikv staro- a středověku. Vznikla před 4-6 tisíci léty, horoskopy se sestavují 2000 let. Zatímco každá vědecká disciplína se plynule a rychle vyvíjí a mění svá paradigmat, principy astrologie a sestavování horoskopů zůstávají neměnné po celou dobu její existence. Jedinou známkou modernizace a ovšem i vědeckosti je počítání na výrobu horoskopů.

Vím, co mne čeká. Kritikům mého přehledu však

musím sdělit, že jsem si plně vědom obrovské role astrologie v historii, její role v předvědeckém snažení, v kulturním životě minulosti, v oblasti náboženské, v umění i v praktickém životě, politice a vojenství. Přiznám se, že nesmírně obdivuji úsilí a fantazii někdejších astrologů, kteří se snažili vysvětlit svět i povahu člověka v době, kdy neměli k dispozici žádný z nástrojů moderní vědy. Obdivuji i technickou složitost i krásu horoskopů. Nic to však nemění na tom, že astrologie nepatří do vědeckého světa, kam ji mylně astrologové řadí.

Ještě maličkost. Moc mne mrzí, že jsem svůj seznam nedokázal zakulatit. Jak to vyšlo, tak to vyšlo. Doufám, že mi někdo z čtenářů poradí, který argument je mylný, nebo že mi jich přidá dalších sedm.

ASTROLOGIE - MÝTY A REALITA

Roman Polach

Astrologie je výnosný byznys. Plné regály astrologických knih v obchodech jsou toho důkazem. Astrologické stránky na internetu jsou oblíbené a hojně navštěvované. Například na stránkách www.horoskop.cz si můžete nechat za „pouhých“ 1190 Kč sestavit osobní horoskop. Co nám může říct astrologie? Je astrologie věda anebo šarlatánství, které se shodou okolností udrželo několik tisíc let?

Základem každého horoskopu je takzvaný zvěrokruh. Na webu astrocentrum.cz se tvrdí, že „Slunce na své roční dráze ekliptikou (zdánlivá dráha Slunce z pohledu Země) prochází dvanácti znameními zvěrokruhu. Trvá mu přibližně 30 dní, než projde jedním z nich. Vaše sluneční znamení tak odpovídá pozici Slunce na jeho dráze v době vašeho narození.“

Jenže Slunce ve skutečnosti prochází různými souhvězdími různou dobu, například souhvězdím Panny 44 dní, zatímco souhvězdím Štíra pouhých 6 dní. Navíc Slunce prochází i souhvězdím Hadonoše, které ve zvěrokruhu vůbec není. Zvěrokruh ukazuje souhvězdí tak, jak byla před dvěma tisíci léty. Astronomicky správný soupis znamení by tedy vypadal jako v následující tabulce:

ZNAMENÍ	OD-DO	POČET DNŮ
Ryby	14. březen - 19. duben	37
Beran	20. duben - 15. květen	26
Býk	16. květen - 21. červen	37
Bliženci	22. červen - 21. červenec	30
Rak	22. červenec - 10. srpen	20
Lev	11. srpen - 17. září	38
Panna	18. září - 31. říjen	44
Váhy	1. listopad - 24. listopad	24
Štír	25. listopad - 30. listopad	6
Hadonoš	1. prosinec - 18. prosinec	18

Střelec	19. prosinec - 20. leden	33
Kozoroh	21. leden - 16. únor	27
Vodnář	17. únor - 13. březen	25-26

Astrologie už ale dávno nemá s astronomií nic společného a tak se stále používá původní 2 tisíc let starý zvěrokruh. Znamení prý se souhvězdími nemají nic společného.

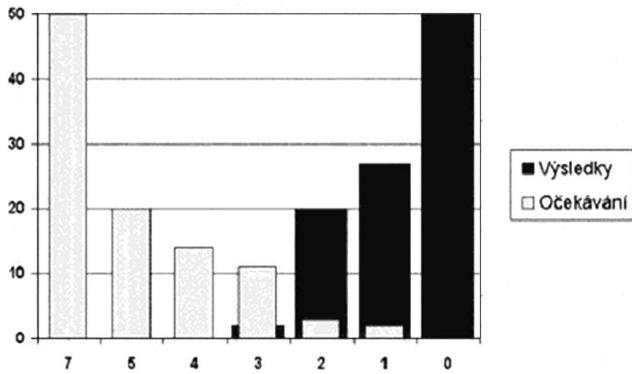
Má skutečně na osobnost člověka vliv, v jakém znamení se narodí? Seriozní odpověď na tuto otázku hledalo mnoho odborníků. Zkoumalo se, jestli má znamení vliv na charakter, volbu povolání, délku života atd. Žádná souvislost ale nebyla nalezena. Nějakou dobu se vedly diskuze okolo takzvaného marsovského efektu, s kterým přišel M. Gauquelin a který měl potvrzovat některá tvrzení astrologů. Další studie a analýzy ale jeho výsledky vyvrátily. Dokonce i Gauquelinovy pozdější výzkumy už zdaleka nebyly pro astrologie tak optimistické. Přesto se dodnes takřka na každém astrologickém webu dočtete, že Gauquelin vědecky prokázal platnost astrologie.

Tvrzení, že osoba narozená v určitém znamení má takové a takové vlastnosti či předpoklady, je z hlediska současných poznatků ryzí nesmysl.

Profesionální astrologie je ale mnohem složitější a pracuje s pojmy jako aspekt, ascendent, opozice, konjunkce, atd. Může tedy horoskop sestavený profesionálním astrologem nabídnout lepší výsledky? G. Dean se to rozhodl ověřit. Bylo vybráno 60 extrémně introvertních a 60 extrovertních osob. 45 astrologů poté dostalo jejich „karty zrození“ a měli určit, kdo z nich je extrovert a kdo introvert. Jejich úspěšnost byla 50,2 procent, tedy stejná jako by si hodili mincí.

Další pokus z roku 1994 byl ještě zajímavější a proto se o něm zmíním podrobněji. Rob Nanninga vybral 50 dobrovolníků z řad astrologů. Ti dostali karty zrození 7 pokusných subjektů a měli za úkol přiřadit je k jejich osobním dotazníkům. Zároveň byli vyzváni, aby předem odhadli svou úspěšnost. Test dokončilo 44 osob a jejich výsledky jsou uvedeny v následujícím grafu: ➔

Správně přiřazené horoskopy v % (očekávání versus výsledky)

Test tedy dopadl přesně opačně, než jak odhadovali astrologové. Polovina jich odhadovala, že správně přiřadí všech 7 horoskopů. Nejlepší z nich však přiřadil správně pouze 3 horoskopy. Polovina z nich se netrefila ani v jednom případě. K uvedenému testu je ještě třeba dodat několik poznámek:

- 1) Otázky dotazníku byly připraveny ve spolupráci se zúčastněnými astrology. Ti do něj mohli přidat vlastní otázky.
- 2) Většina z účastníků byli profesionální astrologové, třetina z nich pak byla členy Nizozemské společnosti praktických astrologů.
- 3) U všech sedmi pokusných subjektů byla přesná data narození spolehlivě známá.

Navzdory všemu ale astrologové v tomto pokusu selhali. Zdá se, jakoby se schopnosti astrologů rozplynuly vždy, když je někdo chce vědecky zkoumat.

Autoři stránek Astrology and Science shromáždili a analyzovali na svém webu stovky studií, které vyšly v astrologické a psychologické literatuře. Stojí za zmínku, že někteří z autorů těchto stránek jsou bývalí profesionální astrologové, např. Rudolf Smit je zakladatel nizozemského sdružení praktických astrologů NGPA. Na webu vysvětlují, jak se dostali k vědeckému výzkumu astrologie: „Začali jsme stejně jako začíná každý astrolog - sestavovali jsme horoskopy a zdálo se nám, že fungují. Astrologie se stala naší vášní. Věnovali jsme jí každou volnou chvíli. Četli jsme další a další knihy, dělali jsme další a další horoskopy, chodili jsme na konference a mluvili jsme s mnoha astrology (jejichž zkušenosti byly podobné jako naše) a my byli stále více přesvědčeni, že astrologie funguje. Astrologové byli milí lidé, zdáli se být inteligentní a dobře vzdělaní, mluvili od srdce a vše zakládali na praktických zkušenostech. Necháпали jsme, proč jsou někteří lidé k astrologii tak kritičtí.“

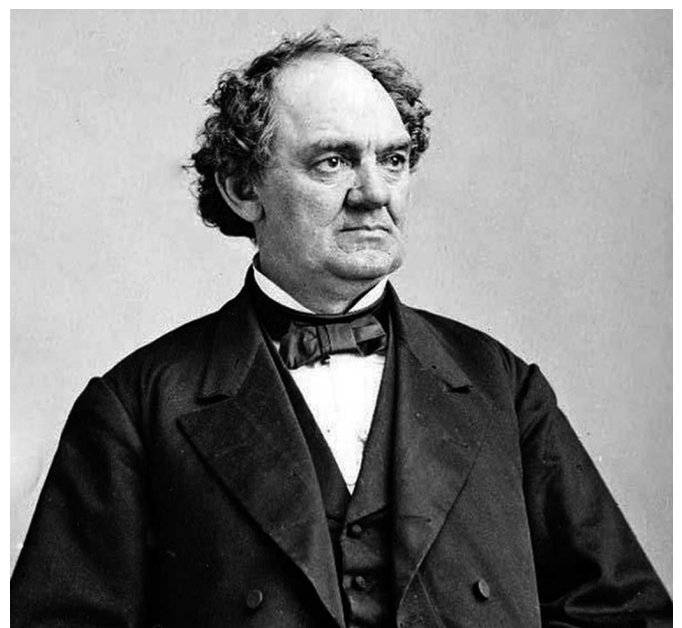
Nicméně některé věci jim připadaly zarážející. Například klienti byli spokojeni s horoskopem, i když ho omylem sestavili ze špatné karty zrození. Tento jev se později potvrdil v mnoha studiích. Pokusné osoby měly z několika horoskopů vybrat ten, o kterém si mysleli, že je jejich. Jejich úspěšnost byla na úrovni náhody. S trochou nadsázky by se dalo říct, že astrolog by si za svou kariéru vystačil s jediným horoskopem, klient by stejně nepoznal, že není jeho. Astrologové často používají velmi obecné fráze, se kterými se ztotožní takřka každý.

Tomuto jevu se říká Barnumův efekt. Psycholog Bertram Forer dal 50 studentům vypracovaný „na míru šitý osobní posudek“ a požádal je, aby na stupnici 1 - 5 zhodnotili jejich přesnost. Průměrné hodnocení bylo 4,26. Studenti tedy posudky považovali za téměř přesné, odpovídající dokonale jejich osobě. Ve skutečnosti ale všichni studenti dostali úplně stejný posudek, který byl opsán z horoskopu. Podobný pokus provedl i známý iluzionista a skeptik James Randi a můžete se na něj podívat zde: <http://www.youtube.com/watch?v=3Dp2Zqk8vHw>

Odhadnout osobnost člověka lze samozřejmě také už „od pohledu“ - podle oblečení, vyjadřování, mimiky, gestikulace. Toho pak mohou astrologové využít při interpretaci horoskopu. Jejich úspěšnost tedy zákonitě klesá, když se s klientem nesetkají osobně.

V konkrétních tvrzeních a předpovědích astrologové takřka vždy selhávají, a proto se jim dnes většinou raději vyhýbají.

Mohlo by se někdy přece jenom ukázat, že astrologie funguje? Autoři webu Astrology and Science už si na tuto otázku odpověděli: „Dvacet pět let jsme se to snažili zjistit. Prozkoumali jsme literaturu a testovali nejslibnější tvrzení astrologů i vědců. Shromáždili jsme svoje vlastní data a analyzovali je za pomocí nejmodernějších dostupných metod. Pátrali jsme v příbuzných oblastech jako je astronomie, filosofie, psychologie, parapsychologie, sociologie a statistiky, přičemž jsme vždy zkoumali původní akademickou literaturu, což astrologové dělají jen zřídka. Přednášeli jsme na konferencích, vedli jsme kritické debaty, vyhlášovali výzvy a soutěže o ceny až 5000 dolarů za důkaz, který by podpořil astrologická tvrzení. Pokud víme, nikdo jiný nebyl tak systematický a důkladný. Problém je, že pokud by astrologie mohla přinést žádané výsledky, někde v tom všem by to muselo prosvítat. Ale nenašli jsme nic, pro co by neexistovalo přirozené vysvětlení.“
Ano, skvělý způsob, jak promarnit 25 let života.

P. T. Barnum

SKEPTICKÉ BODLINY

SE SKEPTIKY V TELEVIZNÍM STUDIU

Ludmila Hamplová

Zvoní mi telefon: „Paní Hamplová, nechtěla byste přijít jako host do diskusního pořadu České televize Máte slovo?“ Co jsem provedla? napadá mě. Lapám po dechu a pátrám po podrobnostech. „Připravujeme díl o léčitelích, astrolozích a chtěli bychom, kdybyste popsala své zkušenosti, které jste získala během své reportáže pro iHNed.cz,“ dodává televizní hlas a já souhlasím. Inu, je třeba ukojit ješitnost a zvědavost. Navíc, kdy se obyčejný smrtelník vydá do zákulisí televizní obrazovky? Pozvání v sobě skrývá ještě jednu pikantnost: s odstupem několika měsíců se mám setkat s Vladimírem Turečkem, jedním z léčitelů, které jsem v reportáži kapku znemožnila.

V srpnu loňského roku jsem se totiž vydala na „spotřebitelský test“ pracovníků v oblasti esoteriky. Přesněji těch, kteří jsou přesvědčeni, že jakýkoliv zdravotní problém odhalí pouhým pohledem. Léčila jsem se v té době kvůli endometrióze, což je velmi vážné gynekologické onemocnění, způsobující srůsty, cysty, silné bolesti a hlavně hrozbu neplodnosti. Skutečně vidoucí léčitel by měl tento problém přece hravě odhalit. Výsledek byl ovšem tristní. Nejen že nikdo z léčitelů nepoznal, že jsem vážně nemocná, ale naopak jsem se dozvěděla, že se těším velmi dobrému zdraví. Tedy až na pár detailů. Například údajně mám problém se srdcem, ač hodnoty mého tlaku jsou zcela v normě a rentgen srdce také nic neprokázal. Dále prý trpím problémy s ledvinami a močovými cestami. Zase vedle.

V záři reflektorů

Pořad Máte slovo se vysílá živě. Ačkoliv začíná před desátou hodinou večerní, jeho hosté musí být v budově televize již po osmé. V čekárně se schází skupinka příznivců astrologie a jejího guru Antonína Baudyš staršího a vrhá nevráživé pohledy na ostřílené vědce a kritiky esoterických směrů Jiřího Heřta a Oskara Andryška. Onkolog Andryšek má v televizi dokonce svého fanouška. „Pane profesore,“ oslovuje jej postarší televizní dramaturg zjihlým hlasem,“ vy si mě asi nepamatujete, ale zachránil jste mi mou první lásku.“ Andryšek se usměje, každý zachráněný pacient je pro něj osobní záležitost.

Já se zatím nechám zkrášlit v maskérně a nervózně vyčkávám začátku pořadu. Mezitím se ke mně přitochí dáma s malým krystalem na krku. „Můžu vám říct, jestli čekáte holčičku nebo chlapečka?“ ptá se. Cosi zamumlám a ona hned vysvětluje: „Cítím, že to bude chlapec,“ tvrdí rozhodně. „Těsně vedle, podle ultrazvuku to bude holčička,“ odvětvím. Paní zesmutní a dodá, že její vnitřní hlas jí ovšem říká, že to bude chlapec a ten se přece nemýlí.

Ledviny a děloha totéž jsou

Účinkující i hosté nervózně přešlapují před studiem, než nás blondatá asistentka nažene dovnitř. „Až vás paní Jílková pozdraví, zatleskejte. Jinak tleskejte jak budete chtít,“ instruuje. Za chvíli přichází i pohledná a usměvavá moderátorka. Za chvíli začínáme.

„Paní Hamplová, vy jste navštívila hned několik léčitelů, co vám řekli?“ ptá se na úvod moderátorka pořadu Michaela Jílková. Odpovídám po pravdě, že mi hádali skvělé zdraví a přisoudili několik neexistujících zdravotních obtíží. Hrubě mýlící se léčitel Tureček však dále věří své pravdě. „Já jsem poznal, že má problémy v oblasti ledvin a močového měchýře,“ říká. „Tyto problémy ale paní Hamplová nemá,“ odpovídá Jílková. „Ale ano má, to s tím přece souvisí,“ opakuje léčitel. „Aha, takže ledviny a děloha jsou to samé,“ konečně pochopila moderátorka princip práce léčitele.

Je tu však jistá zrada, kdybych se neléčila a dala na rady léčitelů, těžko bych nyní očekávala potomka. K tomuto faktu vedla nepříjemná a dlouhá cesta skrz lékařské zákroky a hormonální terapii, ale vysvětlení je možná mnohem prostší. „Třeba má dítě díky té části energie, kterou jsem ji poslal,“ popisuje své zázračné schopnosti Tureček. Že já hloupá se snažila léčit, když stačilo poslat energii a byla bych zdravá! Léčitel v mém případě prý nejenže neselhal, ale naprosto spolehlivě pomohl. „Byl to naprostý triumf,“ dodává k mé situaci.

Pan Tureček v sobě skrývá ještě jedno kouzlo, sám je vyučený letecký mechanik, dosáhl na maturitu a po těžkém úraze studoval různou duchovní literaturu. Na základě toho rozumí chorobám a je údajně schopen léčit artritidu, atopický ekzém, neplodnost, cukrovku, ale i vážnější nemoci. Vše podstatné o klientech mu říká jeho vnitřní hlas, a tak sám na sobě zjistil, že v 37 letech byla jeho ledvinová esence pouze 30 procent a skutečný věk ledvin byl 110 let. „Jak jste poznal, že je to zrovna 110 let a ne 97?“ ptá se ho moderátorka. Se spokojeným úsměvem odvětil: „Poznal jsem to díky svému vnitřnímu hlasu.“

Věřte si čemu chcete, ale pravdu mám já

Další část pořadu se věnovala astrologii, kde své vědění prezentoval astrolog Antonín Baudyš starší. „Astrologie vždycky pracovala s tropickým zodiakem, který je odvozen od jarního bodu, který se pravidelně posouvá o velikost generální precese, zhruba padesát celých, dvacet čtyři vteřiny za rok,“ zahltl pojmy astrolog. Na to reagoval psycholog Tomáš Rodný. „Pan Baudyš tu krásně ilustroval schopnosti astrologů, mají charisma, tváří se vědecky a zahlcují nás termíny“ dodal. Baudyš se však pocítil dotčen a začal plivat síru. „Jak chcete se mnou diskutovat, když o tom nic nevíte? Človče, vy jste nerozuměl tomu, co jsem říkal?“ zuří.

Jako další důkaz platnosti astrologie mluví Baudyš o francouzské studii, která porovnávala předpovědi

a podala jasný důkaz, že astrologie funguje. Chudák autor studie byl však skeptickými vědci dohnán k sebevraždě. Ve skutečnosti to však bylo celé jinak. „Báječně jste si teď naběhl, experimenty byla tato studie vyvrácena. Zjistily se chyby ve výpočtech, její autor byl podezřelý z podvodů, a proto spáchal sebevraždu,“ vysvětluje lékař, profesor Jiří Heřt.

Podle psychologa Rodného využívají astrologové tzv. Barnumova efektu. „Jejich formulace jsou natolik vágní a mnohoznačné, že se s nimi ztotožní mnoho lidí,“ vysvětluje. Ilustrací tohoto faktu jsou pokusy, kdy se skupině lidí dal jeden a ten samý „horoskop“. Devadesát procent lidí prohlásilo, že je jim ušitý na míru.

Skutečné nebezpečí

Podle přítomných odborníků není problémem okultních věd ani to, že z klientů vytahují nemalé finanční částky, ale to, že mohou skutečně ublížit. „Když astrolog řekne, nechodte na tu operaci nebo léčitel řekne, že léčba je omyl, zkrátka když se některý z těchto iracionálních pracovníků plete tam, kde ohrožuje lidský život, tak jsem vztekly a útočím. Tam léčitel škodí a já se musím prát za pacienta,“ uzavírá onkolog Oskar Andrysek.

Čtyřicet pět minut trvání pořadu se nakonec ukáže jako velmi krátká doba. Michaela Jílková se rozloučí s diváky u obrazovek, zhasnou kamery, ale diskutující dál pokračují v debatě. Přidávají se i dosud mlčící diváci. „Pane Baudyš, říkáte jak vám to funguje a přitom jste třeba prohlásil, že Zeman v prezidentské volbě porazí Klause,“ dotírá jeden z mladých diváků.

„Tak to není pravda, to prohlásil syn a já mu za to vyčínil. On tu astrologii až tak dobře neumí,“ brání se rozhořčeně astrolog. O tom zda si to v rodině vyříkali už neřekl ani slovo. Rozezlen dalšími bystrými postřehy zbylých diváků, jež jej zavedly do úzkých, pak raději rychle prchá ze studia.

JAK JSEM ZAŽIL POCIT SISYFA

Karel Pavlů

Dovolte, abych se s Vámi podělil o zkušenost spolupráce s ctěnou Radou ČT. Sleduji pravidelně pořad „Dobré ráno s ČT“ a opakování pořadu „Sama doma“ V těchto pořadech vystupují za naše peníze astrologové. Na jejich vystoupení jsem okamžitě reagoval stížností zaslanou Radě ČT. V průběhu čtvrt roku celkem čtyřikrát:

Stížnost 1

Dne 13. listopadu loňského roku vysílala televize v pořadu Sama doma vystoupení kosmoložky, astroložky a spisovatelky Evy Joachimové. Tato dáma velice sugestivně přesvědčovala posluchače za svitu pěti svíc o platnosti 5000 let starých tabulek čínského kalendáře.

Z celého vystoupení bylo zřejmé, co bylo pro tuto dámu důležité. Vydala totiž knihu a její vystoupení v televizi bylo pro ni výtečnou reklamou. Aby zdůraznila vážnost své knihy, tvrdila velice přesvědčivě, že dovede předpovídat katastrofy. Například záplavy v roce 2002 předpověděla na hodinu přesně! Čínské tabulky povýšila na úroveň matematicko fyzikálních. Uklidnila posluchače, že příští rok nás žádá kata-

strofa nepostihne a mírně naznačila pokles tempa rozvoje. Moderátorka vděčně poděkovala kosmoložce za to, že jí otevřela oči a projevila přání, aby brzy došlo k další relaci v televizi.

Divím se, že kosmoložka není zaměstnaná například v jaderné elektrárně, kde by mohla pomocí svých tabulek velice přesně předpovědět katastrofu a tím umožnit odstavení elektrárny týden před ní.

Bohužel musím opakovat věty, které jsem již jednou použil při stížnosti na vystoupení astroložky Krumlovské před rokem:

Je zajímavé, že pokud v televizi někdo vyřkne název jakékoliv firmy, bere se to jako reklama. Domnívám se, že veřejnoprávní televize by opravdu neměla dávat takovým šarlatánům prostor a poskytovat jejich knihám bezplatnou reklamu. A pokud ano, měla by podávat vyvážené informace, kdy by v pořadu vystoupil i astronom, který by mohl „vědeckým závěrům“ paní Joachimové oponovat.

Myslím, že taková vystoupení by měla veřejnoprávní televize přenechávat komerčním televizím. Jinak se dožijeme vystoupení „vědců“, kteří objevují kámen mudrců nebo vynalézají perpetuum mobile. Poskytnutí možnosti vystoupení těchto šarlatánů ukazuje i na úroveň znalostí příslušných redaktorů televize.

Stížnost 2

Dne 10.12.2007 vysílala ČT v pořadu Sama doma vystoupení astroložky Krumlovské, která velice zajímavě vysvětlila, proč ostatní astrologové (dle paní Krumlovské rychlokvašky) nemají takovou vážnost jako ona sama. Pak nakrmila posluchače nesmysly o vlivu postavení planet a Měsíce na jejich osudy. Zdůraznila, že je nutné poskytnout přesný čas porodu pro vypracování horoskopu. Skromně naznačila, že ona je ta správná astroložka. Velmi důležité bylo zřejmě poukázání na její knihu Horoskopy pro každého, kterou paní Zárybnická, zbožně poslouchající, podržela před kamerou.

A odpověď Rady ČT? *Souhlasíme s Vámi, že zařazování pavědeckých výroků a stanovisek je jev obecný a rozmáhající se, a proto Váš dopis předáváme generálnímu řediteli, aby tomuto typu „informací“ věnoval on a jeho spolupracovníci, redakci pořadu Sama doma nevyjímaje, zvýšenou pozornost. S pozdravem za Radu České televize Ing. Jan Mrzena.*

Stížnost 3

Na počátku třetího tisíciletí posílám v krátké době třetí stížnost na ČT pro propagaci astrologie, a to na „Dobré ráno“ vysílané 14.12.2007 v 7.08 z brněnského studia. V části Jaký bude rok 2008 vystoupila astroložka Stárová vedle ekonoma Rumla. Astroložka pro zvýšení vážnosti držela v ruce starověkou knihu a pytlík s kostkami. V odpovědi na první otázku jaký bude rok 2008 potvrdila po chvíli pátrání v knize a hození kostkou slova ekonoma. Na druhou otázku jaké očekává na Moravě a přímo v Brně počasí po chvíli bádání oznámila, že tam nebudou v příštím roce podstatné změny v počasí, jen budou problémy s vodou. Na třetí otázku jak dopadne volba prezidenta vpotila neurčitou odpověď v tom

smyslu, že nebude volba vyrovnaná. Byl to opravdu neobyčejný zážitek.

Proč nezaujme ČT jednoznačné stanovisko k astrologii a ostatním pavědám? Nebo povýšila ČT astrologii na vědu, když jí tak často dává na obrazovku? Nechce ji snad dokonce zařadit mezi studijní obory na vysoké škole? Obávám se, že v dohledné době začne ČT hledat elixír života, kámen mudrců a perpetuum mobile a začne vysílat v noci vystoupení věštců jako některé naše komerční televize jen proto, aby zvýšila sledovanost. Doufám, že zvýšení poplatků za ČT není určeno pro tuto činnost.

Stížnost 4

Bohužel jsem musel podat další stížnost 14.12. 2007, a to na další propagaci astrologie v pořadu „Dobré ráno“ vysílaném 11.1.2008 z brněnského studia. Astroložka opět upozornila na nekvalitní horoskopy v časopisech, zatím co její horoskop udělaný pomocí počítače má tu správnou. Další astroložka potom prováděla výklad budoucnosti pro tento rok, a pro zvýšení věrohodnosti byla v šotu filmována hvězdárna a dalekohled a nedbale vložen kotouč horoskopu. Bohužel musím opakovat slova z minulé stížnosti.

Trvám na svém stanovisku, že ČT dělá astrologům bezplatnou reklamu a propaguje pavědu za peníze poplatníků. Odpověď slovatné Rady, která vše odmítla, nevyjádřila se ke všem připomínkám a napsala:

Vážený pane inženýre,

Rada České televize se zabývala Vaším dopisem ze dne 14. listopadu 2007, ve kterém si stěžujete na pořad „Sama doma“ vysílaný dne 13. listopadu 2007, konkrétně na vystoupení kosmoložky, astroložky a spisovatelky Evy Joachimové. Rada České televize si vyžádala stanovisko generálního ředitele a zhlédla projekci uvedeného pořadu. Konstatujeme, že podle našeho názoru se jednalo pouze o informaci o tom, že vedle klasické astrologie, tak jak je nejvíce známá v Evropě, existuje také orientální astrologie, která je starší a pracuje na jiném základě. Magazín Sama doma je informativní a interaktivní magazín. Který už z podstaty svého formátu má nejen vzdělávat, poskytovat informace, ale i bavit, a do této kategorie právě zmíněný rozhovor patřil.

Rada České televize se rovněž zabývala Vaším dopisem ze dne 14. prosince 2007, ve kterém si stěžujete na pořad „Dobré ráno s ČT“, vysílaný z brněnského studia. Rovněž na tento pořad si stěžujete vzhledem k vystoupení astroložky. Rada České televize na základě projekce uvedeného pořadu konstatuje, že nepovažuje astrologii za vědu, ale to neznamená, že se v některých pořadech, jejichž poslání není rozhodně vědecké, nemůže objevit.

Věříme, že přijmete toto vysvětlení jako dostačující. Vaše dopisy předáváme generálnímu řediteli ČT jako podnět. S pozdravem za Radu České televize Jiří Baumruk

DOPIS BÝVALÉHO KLIANTA VĚŠTCE

S velkým zájmem a zaujetím jsem objevil vaši stránku www.sisyfos.cz, kde jsem našel odpovědi na otázky,

které jsem v sobě řešil, a abych se přiznal, ze kterých jsem nevěděl, kudy kam.

V roce 1999 jsem ze zvědavosti „vyzkoušel“, co mi řekne „kartář“. Protože jsem tomu tehdy věřil, že na tom „něco je“ a měl jsem z toho dopředu strach, tak mě ten člověk docela rozhodil. Měl jsem pocit, že mi vyndal moji duši, moje myšlenky, na stůl. Byl jsem jím fascinován. Ale ke slovům o mně, které jsem v duchu odsouhlasil, mi „přindával“ další myšlenky a slova, ale ta už byla z něj. Po nějaké době době se ve mně něco sevřelo, a začal jsem mít problémy s tím, abych šel normálně na stolicí. Dostal jsem panický strach, že on to všechno věděl, protože mi nenápadně předtím strach naháněl. Svoji situaci jsem řešil jak se dalo – aby mi s tím pomohl on, zkoušel jsem jiné léčitele, lékaře. Medicínsky mi nic nebylo. Vyzkoušel jsem všechno možné – a všeho jsem se chytil, jen kdyby mi to bylo pomohlo. Začal jsem být psychicky dost rozhozený a přestal jsem se cítit zdravý a ten pocit jsem v sobě živil. A protože ten věstec žije a působí ve stejném městě, kde mám malý obchůdek, navštěvoval mě a podporoval mě ve svých tvrzeních tehdy o mně a udával mi příklady, jak komu co hrozného kdy řekl a jak se to pak vyplnilo.

Začal jsem mít z něj a ze svého stavu deprese. Před třemi roky jsem navštěvoval psychologa, ale hledali jsme potíže jinde, protože jsem o tom nějak zvlášť nemluvil. Ještě jsem tomu totiž věřil a trochu jsem se za to styděl.

Vloni jsem pochopil, že příčinou potíží bylo mé psychické nezvládnutí zapůsobení věstce na mě. Jednoho dne jsem ho vyhodil z obchodu, ať už za mnou neleze. Začal jsem z něj mít deprese, jen když jsem ho viděl. To nebudu dál popisovat. Začal jsem mít představu, že snad ten člověk je pod vlivem nějakých zlých sil, že mě úplně zničil. Začal jsem to řešit. Jeden známý mi pověděl, že tito věštcí ze mně odezírají reakce na různá slova a říkají, co chci

asi slyšet, a abych to pustil z hlavy, že nic takového neexistuje, co mi říkal. Že jsem zdrav. Ten člověk je kněz. Pak jsem měl štěstí, že jeden můj jiný známý studoval psychologii a měl čas a chuť se mi věnovat. Postupně jsem došel k závěru, že budoucnost ani osud skutečně neexistují, že tito lidé si jen hrají s emocemi. Že jsem zcela zdrav a že jsem sevřený strachy z něčeho, co neexistuje. Myslel jsem si, že jen jsem se dostal do takové situace. Ale po zhlédnutí pořadu „skeptici verzus léčitel a Baudyš“ jsem dostal další povzbuzení. Našel jsem stránky Sysifos a pochopil jsem samu podstatu věci. Jak jednoduché to bylo a jak velký balvan jsem si z toho udělal. Když jsem četl pocity těch lidí – jako by to bylo ze mně!

Prosil bych vás o další informace, jak funguje to věštění z karet a ruky. Cokoliv na dané téma. Všechno se mi celkem osvětlilo.

Můžete můj příběh i použít jako příklad pro ostatní. Nebo to mohu upřesnit. Sám vidím, že nejsem jediný.

Autorovi předchozího dopisu jsme vysvětlili proč šarlatánovi důvěřoval a proč měl pocit, že jeho předpovědi sedí. Po studiu pramenů nám za pár dní poslal další dopis.

Velmi Vám děkuji za podporu a pomoc, které jste mi Vaším mailem poskytl. Já už s tím bojoval strašně dlouho, už předtím jsem dospěl k pravdě o tom, že jsem byl zma-

nipulován, že ty věci neexistují a v podstatě nic neznamenají. Ale celá moje mysl byla strašlivě napnutá, jak to ten člověk dělal, že mě tak hodně rozhodil a ty roky na mě působil destruktivně, že jsem nevěděl kudy kam. Moje situace vloni byla ještě horší, než jsem popisoval - nechtěl jsem s tím příliš obtěžovat v mém pondělním mailu.

Teď to ze mně úplně celé padá, najednou dokážu naprosto snadno vysvětlit to, co jsem si myslel, že je snad spiknutí bůhvíjakých sil nepřátelských mně.

I si uvědomuji, že vím o lidech, kterým „předpověděl“ nějaké životní nezdary, a možná ti lidé s tím žijí, že to tak je. Určitě jim teď já mohu věci osvětlit. To je to dobré na tom, že jsem si udělal jasno, a že třeba mohu někomu pomoci. Beru to jako svůj úkol!

Děsivé je, že opravdu cílem těchto lidí je „klienty“ naleptat, vzít jim víru v sebe sama, a pak to s nimi (za peníze) řešit. Teď to vidím, že ten člověk i vůči mně takto vystupoval. Že chtěl, abych s ním sebe řešil a nenápadně mě vždy rozhodil a já neměl sílu se mu bránit.

Holt jsou na světě takoví lidé. Dříve bylo šarlatánství trestné, jak je to dnes, to nevím. Možná bych to pojmenoval jako hyenismus, neboť to trestné je, a protože lidé takovéto „pomoci“ vyhledávají v nějaké nouzi, tak mi toto pojmenování docela sedí.

Autor se podepsal a uvedl i svou adresu a telefonní číslo. Požádal nás, abychom jeho jméno nezveřejňovali.

PANORAMA

Přeložil Milan Urban

17. března 2008 byly uděleny Bludné balvany za rok 2007. Jak jsme slyšeli, nebylo snadné vybírat z množství návrhů na kandidáty, které do Sisyfa došly. O nic snadnější by to neměli naši sousedé v Rakousku. S tím jistě budou souhlasit čtenáři, kteří si ve Zpravodaji Sisyfa č. 4/2007 přečetli článek o alternativní vědě v Rakousku. Dnes přinášíme pokračování.

Alternativní věda v Rakousku – pokračování

Ulrich Berger

Proutkaři a pendleři (používají kyvadélko, německy Pendel; v češtině se slovo „pendler“ užívá i v jiném významu) jsou v Rakousku oblíbeni. Je jedno, zda jde o zjištění pramene vody pro studnu, určení vhodného místa pro zdraví či spánek, škodlivého záření nebo vhodnosti některých potravin. Proutkaři neboli odborníci na radiestézii (vnímání záření), jak si sami rádi říkají, jsou vám k dispozici. S proutkem nebo kyvadélkem křižují louky i obydli. Často jim stačí jen mapa nebo telefon, což samozřejmě šetří námahu i náklady. Rakouský Svaz pro radiestézii a geobiologii vám na přání ochotně pošle seznam zkušených proutkařů.

Proutkaři

Všichni jsou o svých schopnostech skálopevně přesvědčeni. Každý z nich se tedy může ucházet o milion dolarů z nadace Jamese Randiho. Málokterí to však zkusí a dosud žádný neuspěl. Test proutkařů, který uprostřed října

2007 organizovala německá organizace skeptiků GWUP a který přenášel program RTL II byl zatím posledním ze dlouhé série dvojité zaslepených testů, ve kterých proutkaři dosud nikdy své schopnosti nedokázali předvést. Máloco bylo v posledních desetiletích tak důkladně vyvráceno jako proutkaření. K rakouským úřadům se to však nedoneslo. Důvěřiví zastupitelé obcí po celé zemi volají proutkaře znovu a znovu na pomoc, aby ve školkách, nemocnicích či na radnicích zjistili, zda se tam nevyskytuje škodlivé záření a aby případně hned navrhli potřebná opatření. V září 2006 musela být v Grazu kvůli výronu jedovatých plynů ze sklepa uzavřena jedna policejní strážnice, protože se příčinu nepodařilo odhalit. Najít se jí pak pokoušeli jak hasiči, tak geologové, chemici a také jeden proutkař. Když po roce byla konečně jako příčina zjištěna bývalá podzemní skládka nemocničního odpadu, informovala samozřejmě média veřejnost, že přesné místo vznikajících plynů určil proutkař.

Ekologická výchova pomocí proutku

Lesní správa města Vídeň, která sama sebe označuje jako „jedno z největších vzdělávacích zařízení v Rakousku“, již po léta nabízí vycházky s proutkem. Tyto vycházky jsou určeny především dětem, aby se již v útlém věku seznámaly s tím, co se v Rakousku rozumí ekologickou výchovou. „Vnímejte přes proutek zemní záření a sledujte ukazatele upozorňující na spodní prameny, geologická pásma závalu a uzly energetické sítě Země“, můžeme číst

na webových stránkách Lesní správy. Na můj projevový úžas mi Lesní správa sdělila, že zájem o vycházky je veliký a ohlas účastníků bez výjimky pozitivní. Byl jsem uklidňován, že zájemce na vycházkách provází zkušený proutkař, „který velmi objektivně a ve formě i pro skeptiky přijatelně vysvětluje souvislosti a fakta, s tématem související.“ Tím zkušeným proutkařem je Michael Lackinger, který proutkem také zjišťoval energetické vlastnosti biskupských berel v Chrámu sv. Štěpána a prý zjistil, že z nich vychází tajemné záření, které udržuje přítomné věřící v bdělosti. Prohlašuje též o sobě, že má věštické schopnosti a že dokáže zahánět škodlivé duchy. Že by tento člověk uměl dětem vysvětlit emočně motorické efekty je velmi nepravděpodobné.

Pendleři a ASFINAG

O dobrou propagaci pendlerů a proutkařů se zasloužila v posledních několika letech státní akciová společnost ASFINAG, která zajišťuje finance pro investice do rakouských dálnic a rychlostních silnic. Pověřila totiž proutkaře „odrušením“ úseků dálnic s nejčastějšími nehodami a to oficiálně, zřejmě tedy šlo o zakázku státu. O těchto „alternativních“ nebo také „esoterických opatřeních“, jak je ASFINAG nazývá, informuje ASFINAG beze studu na svých webových stránkách. Jednou z těch pověřených byla Melitta Messnerová. Dříve se zabývala věštěním a jasnovidectvím, dnes je její hlavní činností vyhledávání spodních vodních pramenů. S proutkem pramen nejen najde, určí dokonce na centimetr přesně jeho hloubku a zda jde o vodu pitnou, minerální nebo termální. Od ASFINAGu dostala za úkol odrušit dálniční křižovatku Klagenfurt-Sever. Odrušení provedla „mentálně“, příčinu nehod „přemístila“ telepatickou cestou na plochu bez dopravy. Jestli byl majitel této plochy požádán předem o souhlas není známo.

Ilmar Tessmann

„Nejdéle sloužícím“ léčitelem rakouských dálnic je

Ilmar Tessmann

76-letý Ilmar Tessmann z Korutan. S jejich léčením začal v roce 1994. Nejdříve byla společnost ASFINAG docela přísná. Její podmínkou bylo, že to nesmí nic stát a hlavně to nesmí poškodit její pověst. Jako příčinu nehod odhalil Tessmann nejen běžně podezřelé „zemní záření, lomy a závaly v podloží a zemní prameny“, nýbrž také „morfofenetická pole“. Navíc vidí zvláštní nebezpečí ve stožárech mobilních operátorů, které zemní záření z půdy vysávají, zesilují a bez milosti pak šíří do všech světových stran. To má u člověka způsobovat malátnost a zpožděné reakce, jejichž následkem jsou časté nehody. Dnes je Tessmann profík. Nepotřebuje už proutek, protože geopatogenní zóny určuje jen pomocí ruky a zemní záření cítí přes podrážky bot. K odrušení zón používá zelené plastové magnetizované kartičky, namalované symboly, dipólové antény, dutinkové rezonátory a mnoho jiných, pseudovědeckými jmény pojmenovaných předmětů. Jako vystudovaný teolog zná Tessmann samozřejmě i katolickou variantu mentálního odrušení: požeňnáni a modlitby. Ty se prý ale klením stávají neúčinnými. Pro ASFINAG jsou Tessmannovy služby velmi výhodné. Zatímco např. léčitel Gerald Knobloch požadoval za vyléčení jednoho místa kolem 3000,- €, dostává Tessmann pouhých 40,- €. Ještě levnější léčitelé se najdou jen stěží. To už by museli být vyslovení nadšenci, pro které nehrají peníze žádnou roli. Jedním takovým je Gerhard Pirchl ze spolkové země Vorarlberg.

Gerhard Pirchl

Gerhard Pirchl, dříve úspěšný podnikatel a sběratel uměleckých děl čárka chtěl po operaci srdce žít trochu klidněji. Pořídil si kyvadélko, se kterým pak křižoval louky a horské pastviny své vlasti. Přitom, jak sám líčí, učinil senzační objev. To, co je podle kyvadla skryto pod povrchem, nejsou žádné vodní, ale „kamenné prameny“. Těmto nesčetným malým našlouplým kamenům dal Pirchl jméno „Raetiiny kameny“ podle bohyně Raetia. Tyto kameny, říká dnes 60-letý Pirchl, vyzařují „podélně rotující silové pole“ a když se položí za sebou, pole jednotlivých kamenů se sdružuje do svazků a zesiluje se. Takto zesílené záření pak zasahuje mozek nic netušících řidičů, přinejmenším těch senzitivnějších. Následkem je nižší pozornost a nehoda. Zatímco ASFINAG svěřila Tessmannovi léčení silnic na východě země, Pirchl měl léčit na západě. Začal léčením kvůli četným nehodám nechvalně známé rychlostní silnice S16 a byl úspěšný. Tvrdí to ASFINAG i Pirchl.

Eliminovat škodlivé záření podle Pirchlovy metody je docela namáhavé. Vždy po několik metrech se musejí kameny zahrabat do země tak, aby jejich pole působilo přesně proti poli škodlivému. Směr silového pole určuje Pirchl podle směru otáčení kyvadla. Jak to funguje, předváděl Pirchl i před kamerami v jedné televizní show. Televizní kamery při záběru zblízka ukázaly, že směr otáčení kyvadla se skutečně změnil, když bylo nad Raetiiným kamenem. Nemilosrdně ale také ukázaly, jak Pirchl pohyboval rukou a ani se nesnažil to zakrývat. To se průvodkyně této show, Barbara Karlich, neudržela a zvolala: „To jste teď ale dělal rukou!“

Technický pokrok se projevuje i v esoterice. Při lokalizaci škodlivého záření už nemusí Pirchl chodit pěšky. Jezdí po silnicích svým terénním autem, s kyvadlem zavěšeným vedle volantu. A po měsících namáhavého ručního zahrabávání kamenů vedle dálnic a rychlostních silnic přišel Pirchl na to, jak i tuto práci podstatně urychlit. Vyvinul takzvaný „odrušovací vůz“. Tím je jeho auto s hrstí Raetiiných kamenů, které mají sloužit jako „kompenzátor silového pole“. Odrušovací vůz jede po léčené trase, která se tím odruší. Geniálně jednoduché. Že je to myšleno naprosto vážně se přesvědčil Ulrich Gabriel, když o Pirchlůvi a jeho činnosti napsal satirický článek do novin. Byl obžalován kvůli pomluvě.

Kamenné kruhy u Buerserbergu

Ze všech mistrů odrušování je Gerhard Pirchl nejznámější. Není to jen tím, že o něm časopis Zeit-Wissen uveřejnil v lednu 2007 článek s titulkem „Kouzelník z Bludence“, nýbrž především kvůli Pirchlův paměti-hodnému „objevu“. Ve Vorarlbergu, na náhorní plošině Tschengla poblíž obce Buerserberg „objevil“ Pirchl v roce 2002 prehistorické kultovní místo nejméně stejného významu jako je Stonehenge. Padesát šest kamenných žil, které tam objevil, se prý hvězdicovitě sbíhá do jediného bodu. Vyzařování tohoto místa je prý tak silné, že ještě ve vzdálenosti 20 km se vychýlí kyvadlo. Aby toho nebylo málo, objevil Pirchl kolem tohoto bodu do kruhu uspořádané velké kameny. A neměl žádné pochyby – jde o kamenný kruh, vytvořený prapůvodními obyvateli Vorarlbergu. Nezůstalo ovšem u jednoho kruhu. Našlo se přes 40 dalších a jejich střed vždy tvořil bod, do kterého se sbíhaly žíly Raetiiných kamenů. „Tajemství kamenných žil“ bylo na světě a kniha se stejným názvem byla vydána v roce 2004.

Obec Buerserberg zavětrila příjmy z turistiky a už už viděla, jak tisíce movitých turistů z celého světa proudí na náhorní plošinu Tschengla a v hluboké úctě obdivují prehistorické megality. Představitelé obce proto nešetřili penězi ani námahou. Nechali umístit turistické ukazatele a zřídit webovou stránku, na které byly informace o „megalitické observatoři“ a tato „světová senzace“ byla prezentována jako ještě „významnější objev než byl objev Oetziho“ (mumie člověka z doby před ca 3300 lety, obje-

vená v září 1991 v ledovci v Oetztalských Alpách). Projekt kamenných kruhů podpořila i EU částkou 60.000,- €. Byly zřízeny spirituální stezky, vytištěny brožury a nasazeny těžké mechanismy. „Převrácené“ kameny byly narovnány, nevhodné odstraněny a chybějící doplněny, aby každý kamenné kruhy ihned rozpoznal. Starosta byl nadšen a Pirchl spokojen.

Mentální pole a neutronové záření

„Vědeckých konferencí“, pořádaných v roce 2003 a 2004 na téma „Buerserberské kamenné kruhy“ se nezúčastnil žádný vědec, ale jen řada amatérských archeologů a proutkařů. Prezentovali se jako biosenzorici, geomantici, stavební biologové apod. Nevyjadřovali se ovšem ke kamenným kruhům samotným, nýbrž každý z nich využil příležitosti a vysvětloval svoji vlastní teorii zemního záření. Jednou to byla „mentální pole“, která nutila kyvadlo k pohybu, jindy zase „neutronové záření“ nebo „rezonance“, které nezaznamená žádný měřicí přístroj, nýbrž jen člověk, na záření vnímavý.

Projekt rostl, začalo ale přibývat i kritiky. Historici a archeologové poukazovali na nedostatečnou dokumentaci z doby před nasazením těžkých strojů a na chybějící vědecké důkazy k předkládaným tvrzením. Zelení podali v Zemském sněmu naléhavou interpelaci. Jiní našli ještě zřetelnější slova. Pro historika Manfreda Tschaiknera byly kamenné kruhy esoterickým humbukem, poslanec fyzik Siegfried Neyer mluvil o esoterické lumpárně a ohlupování nejvyššího řádu, archeolog z university ve Frankfurtu o obrovském podvodu a biolog Alois Reutterer o pustém šarlatánství. Naopak Pirchl se považoval za oběť honu na čarodějnice, požadoval omluvy a hrozil žalobami. Nabídku na kontrolovaný vědecký test pohoršeně odmítl. Místo toho našel jednu švýcarskou terapeutku, která jeho schopnosti potvrdila pomocí „Technologie GDV“ (modernější varianta dávno zdiskreditované Kirlianovy fotografie). Nakonec rozhodli turisté – téměř nikdo kruhy obdivovat nechodil a projekt zkrachoval. V létě 2005 přišlo jen 120 návštěvníků, i když Pirchl tvrdí, že jich bylo přes 200. V každém případě velmi málo, mínilo vedení obce a na projekt zapomělo. Peníze od té doby investují např. do kanalizace nebo sněžných děl.

Z DRUHÉHO BŘEHU

BRITSKÁ ROZVĚDKA ZAMĚSTNÁVALA ZA VÁLKY POCHYBNÉHO ASTROLOGA

Londýn 4. března (ČTK) - Britská rozvědka měla během druhé světové války mezi svými agenty astrologa, přestože řada řídicích pracovníků tajné služby neskrývala názor, že jde o obyčejného podvodníka. Vedení rozvědky dokonce tohoto astrologa vyslalo do Spojených států na propagační cestu s cílem přesvědčit Američany, aby vstoupili do války na straně Británie; v tomto směru bylo působení astrologa hodnoceno jako poměrně úspěšné. Přesto rozvědka považovala za nutné na svého vlastního agenta „co nejtěsněji dohlížet“. Vyplývá to z historických dokumentů o působení britských tajných služeb, které byly dnes zveřejněny v Londýně.

Zmíněné spisy, nejnovější dávka z těch, které se britské orgány odhodlaly po letech odtajnit, poskytují jak napínavý špionážní příběh hodný scénáře pro hollywoodský film, tak seriózní pohled do historie britských tajných služeb za války.

Odtajněné svazky prokazují, že řada řídicích důstojníků britské rozvědky měla pro astrologa Louise de Wohl jen pohrdání. Tento německy mluvící spisovatel a vykladač budoucnosti podle hvězd o sobě tvrdil, že pochází z maďarské šlechty, a sám se nazýval „moderním Nostradamem“.

„Nikdy jsem neměl rád Louise de Wohla. Připadal mi jako šarlatán a hochštapler,“ napsal o něm později jeden z řídicích důstojníků. „Měl jistou dobu díky svému ‚čtení z hvězd‘ určitý vliv na některé vysoké důstojníky britské rozvědky,“ dodává.

Jiný řídicí důstojník označuje de Wohla za „naprostého lumpa“ a další pak za „nebezpečného šarlatána a kšeftaře s falešnou důvěrou“. „Ve svých knihách tvrdí, že cestoval daleko na Východ převlečený za Araba nebo že často navštěvoval restaurace v Berlíně v ženském oděvu,“ cituje z materiálů agentura Reuters. Připomíná, že někteří důstojníci jej považovali dokonce za bývalého nacistu. V Londýně však dostal státní byt a zřídil si v něm věštinu, kterou sám označoval jako Kancelář pro psychologický výzkum. Tam sestavoval horoskopy pro majetné klienty, včetně vysoko postavených britských činitelů, velitelů francouzského odboje a také rumunského vyslance, kterého prý přesvědčil, aby se vzdal funkce a přešel na stranu Britů.

Vedení britské rozvědky se v roce 1941 rozhodlo vyslat de Wohla na propagační turné po USA, když Británie již byla ve válce s nacistickým Německem, zatímco Washington ještě zastával izolacionismus a zůstával neutrální. De Wohl poskytl americkým médiím jakýsi dokument, o němž tvrdil, že jej má od Hitlerova astrologa, a z nějž mělo vyplývat, že nacistický vůdce do roka „zmizí“. Americký tisk poskytl široký prostor i de Wohlovým přednáškám předvídačím brzkou zkázu nacismu, jako byla přednáška v Americké federaci vědeckých astrologů v Clevelandu.

„Jeho propagandistická návštěva v Americe je považována za vysoce úspěšnou,“ zapsal jistý řídicí důstojník do de Wohlova spisu a doporučil, aby mu bylo uděleno britské občanství. Dostal dokonce i hodnost kapitána britské armády, což řadu důstojníků popudilo. Jeden z nich to do spisů vyjádřil větou: „Rozhodně není ozdobou uniforem Jeho Veličenstva“. Po zbytek války mu ale britská rozvědka přidělila oddělenou práci a pečlivě jej sledovala.

„Nehledě na to, že řada lidí na něj nahlíží jako na šarlatána, existuje také velmi mnoho lidí lačnicích po jeho astrologických radách. Má velké nadání jako psycholog a vynikajícím způsobem dokáže proniknout do kontinentálního způsobu myšlení,“ zapsal jeden z jeho hodnotitelů. „Vzhledem k tomu, že je velmi chytrý, má rozmanité konexe a velmi zvláštní původ a že je bezpochyby veden ryze vlastními zájmy, měli bychom nad ním vykonávat co největší dohled, jaký bude možný,“ dodává.

Sborník
**VĚDA KONTRA
IRACIONALITA 4**

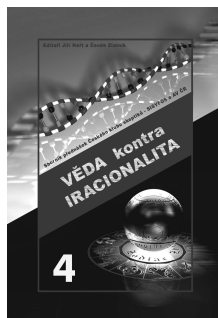
vydalo nakladatelství

Věra Nosková

Pokud jej neseženete v knihkupectví, můžete si jej objednat

na e-mailové adrese

lano@centrum.cz

V. SKEPTIKON

Litomyšl 2008

Klub SISYFOS pořádá každoročně v různých městech naší republiky výjezdní víkendová setkání s místní veřejností, nazývaná SKEPTIKON. V tomto roce se uskuteční již V. SKEPTIKON na zámku v Litomyšli v sobotu 7. června 2008 od 14 hodin. Své přednášky zde prosloví členové výboru SISYFA na tato témata:

**1. prof. RNDr. Zdeněk Opatrný, CSc. (botanik):
Ekozemědělství, fair trade a genové inženýrství rostlin**

**2. prof. MUDr. Oskar Andrysek, DrSc. (lékař,
onkolog):**

Zhoubné nádory - vznik, možnosti léčení a podvody kolem nich

**3. RNDr. Jiří Grygar, CSc. (astrofyzik):
Proč astrologie nefunguje, kdežto astronomie ano?
(Budování unikátní observatoře v Argentině)**

Podrobnosti o celé akci i dalším doprovodném programu pro vážné zájemce z celé republiky (včetně možnosti levného ubytování od 6. do 8. června) budou postupně uváděny na webové adrese: www.sisyfos.cz již od poloviny května.

Případné dotazy a přihlášky laskavě adresujte na elektronickou adresu: vybor@sisyfos.cz

Za přípravný výbor **V. Skeptikonu** Dr. Jiří Grygar (Praha), Ing. Jiří Veselý (Sloupnice), Ing. Karel Pavlů (Letovice).

⌘ Zpravodaj SISYFOS – neperiodický bulletin občanského sdružení SISYFOS – Českého klubu skeptiků, člena evropského sdružení ECSO (European Council of Skeptical Organisations) a světového sdružení CSI (Committee for Skeptical Inquiry). Zapsán do evidence periodického tisku MKČR pod číslem MKČR E 11208

Kontaktní adresa Českého klubu skeptiků SISYFOS:

⌘ Věra Nosková, U studánky 18, Praha 7, 170 00

e-mail: lano@centrum.cz

Běžný účet u České spořitelny, Praha 2, číslo 9161329,

⌘ kód banky 0800.

Adresa na internetu: <http://www.sisyfos.cz>

⌘ Zpravodaj Sisyfos, číslo 2/2008 – vyšlo v květnu 2008. Editor Leoš Kyša. Redakční rada: Čeněk Zlatník, Lenka Příbylová, Věra Nosková, Zdeněk Jonák.

Grafická úprava: Jiří Nosek, www.jirinosek.eu

⌘ Tiskárna VS Praha- Pankrác, www.sweb.cz/vstisk/

⌘ Příspěvky do Zpravodaje SISYFOS posílejte na adresu:

⌘ Leoš Kyša, Višňová 579, 289 24 Milovice. Lze je též zaslat i s diakritikou na e-mail: Leos.Kysa@seznam.cz